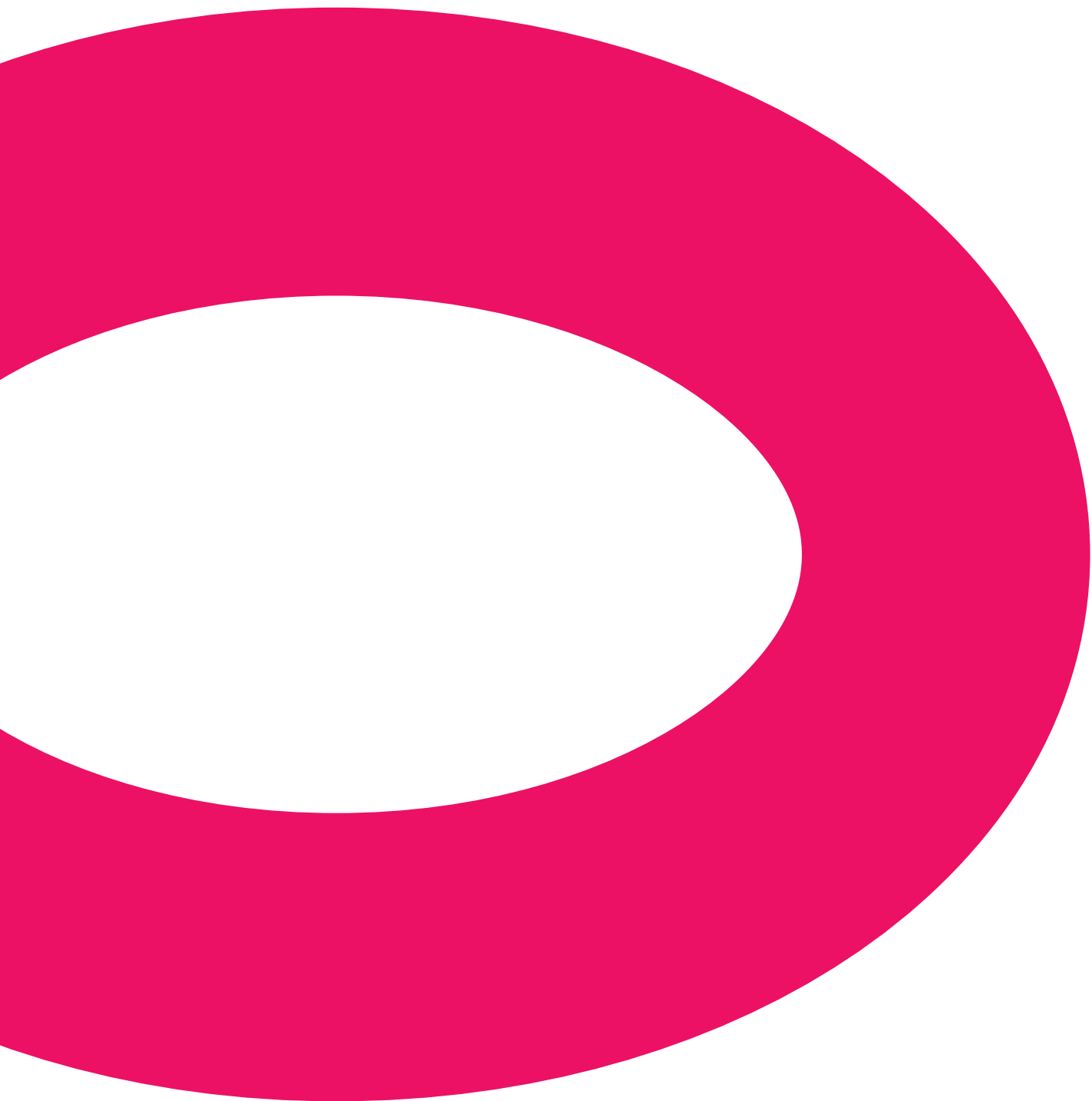

Saana Landgrén, Tiia Pesonen

Vastavalmistuneiden urapolut 2017

Vuosina 2015 – 2016 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään

Saana Landgrén, Tiia Pesonen

Vastavalmistuneiden urapolut 2017

Vuosina 2015 – 2016 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään

Sisällys

1 Johdanto	6
2 Selvityksen toteutus	7
3 Selvitykseen osallistuneiden taustatiedot	8
3.1 Naisvaltainen sosiaaliala	8
3.2 Sosiaalialan koulutus korkeakoulujärjestelmässä	8
3.3 Kasvukeskukset työllistävät eniten vastavalmistuneita	9
3.4 Pitkillä koulutuskokonaisuuksilla työelämään	9
3.5 Opiskeluiden ohella käydään töissä	10
4 Työuran ensiaskeleet	11
4.1 Työnhaku aloitetaan jo ennen valmistumista	11
4.2 Lyhyet työttömyysjaksot ovat yleisiä	12
4.3 Työttömyyden syyt	14
4.4 Koulutus saa kiitosta työelämävalmiuksista	14
4.5 Työllistymiseen uskotaan	15
4.6 Tiedonhaku on siirtynyt verkkoon	16
5 Katsaus sosiaalialan työmarkkinoille	18
5.1 Vastavalmistuneet työllistyvät sosiaalialalla hyvin	18
5.2 Työssä käydään suuremmilla paikkakunnilla	18
5.3 Tehtävänimikkeiden kirjo työmarkkinoilla	19
5.4 Vastavalmistuneet sijoittuvat pääosin koulutusta vastaaviin tehtäviin	19
5.5 Yksityisen sektorin työpaikat lisääntyvät	20
5.6 Määräaikaiset työsuhteet päättyvät työuran alkua	22
5.7 Määräaikaisuudet aiheuttavat epävarmuutta ja tuovat toisaalta vaihtelua	24
5.8 Työlle kaivataan arvostusta	25
5.9 Työhyvinvointi liittyy työn määrään	28
5.10 Työtehtävien vaativuustaso vastaa koulutusta	29
5.11 Vastavalmistuneiden palkat	31
6 Tulevaisuuden suunnitelmia	32
6.1 Useat syyt vaikuttavat työpaikan vaihtoon	32
6.2 Sosiaaliala mahdollistaa monipuoliset urasuunnitelmat	32
6.3 Jatko-opinnoilla haetaan osaamisen syventämistä	34
7 Kokemukset koulutuksesta ja sen laadusta	35
7.1 Tyytyväisyys suoritettuun tutkintoon	35
7.2 Kokemukset koulutuksen laadusta	36
8 Yhteenveto ja johtopäätöksiä	37

Kuviot

Kuvio 1 Viimeisin suoritettu tutkinto	8
Kuvio 2 Nykyisen asuinpaikkakunnan maakunta	9
Kuvio 3 Mahdolliset aiemmat tutkinnot	9
Kuvio 4 Opiskeluaikainen työssäkäynti	10
Kuvio 5 Työhaun aloittaminen	11
Kuvio 6 Työnhaku ensimmäiseen työpaikkaan	11
Kuvio 7 Työttömyys valmistumisen jälkeen	12
Kuvio 8 Kokenut työttömyyden valmistumisen jälkeen	12
Kuvio 9 Arvio työttömyyden syystä	15
Kuvio 10 Arvio työllistymisestä lähimmän puolen vuoden aikana	15
Kuvio 11 Valmius muuttaa paikkakuntaa työn perässä	16
Kuvio 12 Tieto sosiaalialan työpaikoista	17
Kuvio 13 Nykyinen työtilanne 2017	18
Kuvio 14 Vastaajien työpaikan sijaintikunnan asukasmäärä	18
Kuvio 15 Tehtävänimike, sosionomi (AMK)	19
Kuvio 16 Tehtävänimike, sosiaalityön maisteri	20
Kuvio 17 Työnantajat sosiaalialalla	21
Kuvio 18 Työsuhteen laatu	22
Kuvio 19 Työsuhteen laadun kehitys	23
Kuvio 20 Työpaikkojen määrä valmistumisen jälkeen	24
Kuvio 21 Arvio nykyistä työstäsi väittämien perusteella	25
Kuvio 22 Arvio työstä: Kokee, että työtä arvostetaan yhteiskunnassamme	25
Kuvio 23 Arvio työstä: Työ on mielenkiintoista	26
Kuvio 24 Arvio työstä: Työ on itsenäistä ja vastuullista	26
Kuvio 25 Arvio työstä: Työtehtävät ovat monipuolisia	27
Kuvio 26 Arvio työstä: Työ tarjoaa sopivasti haasteita	27
Kuvio 27 Arvio työstä: Työssäni on mahdollista kehittää osaamista	27
Kuvio 28 Arvio työstä: Työ mahdollistaa uralla etenemisen	28
Kuvio 29 Arvio työstä: Työtä on liikaa	29
Kuvio 30 Arvio työstä: Työ on henkisesti liian kuormittavaa	29
Kuvio 31 Arvio työstä: Työyhteisö tukee riittävästi	29
Kuvio 32 Arvio työstä: Työsuhteen jatkuvuus on epävarmaa	29
Kuvio 33 Työn vaativuus	30
Kuvio 34 Keskipalkat, brutto	31
Kuvio 35 Jatko-opintojen suorittaminen	34
Kuvio 36 Koulutusalan valinta tutkinnon suorittamisen jälkeen	35

1 Johdanto

Urapolkuselvitys käsittelee vuosina 2015 ja 2016 valmistuneiden sosiaalialan ammattilaisten sijoittumista työelämään sekä heidän ajatuksiaan saamansa koulutuksen laadusta, koulutuksen tuomista valmiuksista sekä kokemuksista työelämässä.

Selvityksessä tarkastellaan erityisesti vastavalmistuneiden sosionomien (AMK) ja sosiaalityön maistereiden sijoittumista työelämään. Kyselyyn vastasi myös muutama muun koulutuksen saanut vastavalmistunut, mutta näiden ryhmien vastaajaprocentti jäi niin pieneksi, ettei luotettavia tuloksia ole kyseisistä jäsenryhmistä saatavilla.

Ammattijärjestö Talentiassa on lähes 25 000 jäsentä. Talentian suurimpia jäsenryhmiä ovat sosiaalialan ammattikorkeakoulu- ja opistotutkinnon suorittaneet, sosiaalityöntekijät ja alan opiskelijat. Urapolkuselvitystä on toteutettu 1990-luvulta lähtien järjestön edunvalvontatyön tueksi. Tähän raporttiin on koottu keskeiset kyselyn tulokset. Kyselyyn vastasi 427 Talentian jäsentä.

Suuri kiitos kyselyyn vastanneille!

Kyselyyn vastasi 427 henkilöä.

2 Selvityksen toteutus

Urapolkuselvityksen tavoitteena on tuottaa ajantasaista tietoa Talentian vastavalmistuneiden sijoittumisesta työelämään. Kysely toteutettiin toukokuussa 2017. Ajankohta antaa hyvän kuvan työllistymisestä, sillä edellisvuoden lopulla valmistuneet ovat jo ehtineet hakeutua työmarkkinoille.

Selvitys toteutettiin SurveyPal-kyselytyökalua käyttäen. Jokaiselle vuosina 2015 ja 2016 valmistuneelle Talentian jäsenelle lähetettiin sähköpostitse viesti, jossa kerrottiin selvityksestä ja ohjattiin kyselylomakkeeseen. Sähköpostiviesti lähetettiin 1 708 henkilölle, kyselyyn vastasi 427 henkilöä. Vastausprosentti oli 25 %.

3 Selvitykseen osallistuneiden taustatiedot

3.1 Naisvaltainen sosiaaliala

Sosiaaliala on edelleen hyvin naisvaltainen. Selvitykseen vastanneista 94 % oli naisia. Kyselyyn vastanneiden miesten prosentuaalinen määrä on pysynyt lähes samana aiempiin selvityksiin verrattuna.

Jäsenten, joille kysely lähetettiin, valmistumisesta oli kulunut aikaa viidestä kuukaudesta reiluun kahteen vuoteen. Vastaajien keski-ikä oli noin 33 vuotta. Kun tarkastelemme aiempina vuosina toteutettuja selvityksiä, on keski-ikä noussut niihin verrattuna. Vastaajien keski-ikä on ollut 28 vuotta vuonna 2005, ja keski-ikä on noussut tämän jälkeen jokaisessa toteutetussa Urapolkuselvityksessä. Ammattikorkeakouluista valmistuneiden keski-ikä oli 33 vuotta (mediaani 27v), kun taas yliopistosta valmistuneiden keski-ikä oli 39 vuotta (mediaani 35v).

3.2 Sosiaalialan koulutus korkeakoulujärjestelmässä

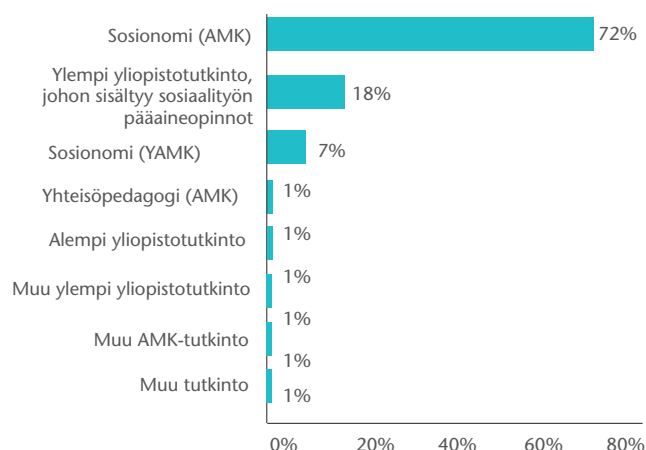
Sosiaalialan korkeakoulututkintoja suoritetaan ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa.

Sosiaalialan korkeakoulututkinnon voi suorittaa 20 ammattikorkeakoulussa. Ruotsinkielisen sosionomitutkinnon (AMK) voi suorittaa kahdessa eri ammattikorkeakoulussa, ja tutkintonimike on tällöin socionom (YH).

Kuudesta yliopistosta valmistuu sosiaalityötä pääaineena opiskeleita valtiotieteiden/ yhteiskuntatieteiden maistereita. Helsingin yliopistossa järjestettävästä ruotsinkielisestä koulutuksesta tutkintonimike on politics magister.

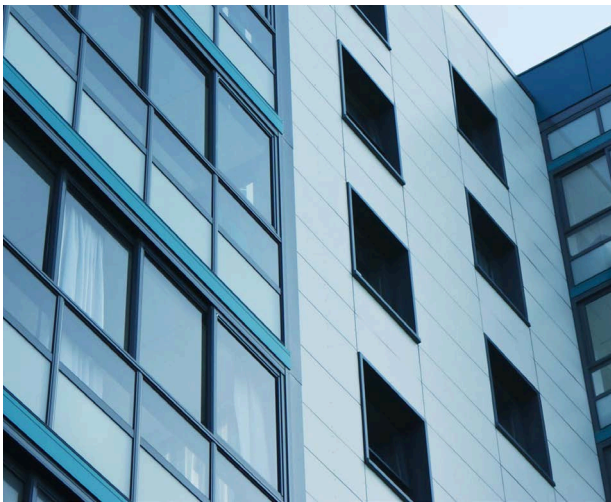
Suurin osa vastanneista (72 %) oli suorittanut viimeisimpänä tutkintonaan sosionomi (AMK) -tutkinnon. Ammattikorkeakoulututkinnon (AMK tai YAMK) viimeisimpänä tutkintonaan oli suorittanut yhteensä 81 % vastaajista. Yliopistotutkinnon sosiaalityö pääaineena oli suorittanut 18 % vastaajista. Alempi tai ylempi yliopistotutkinto löytyi yhteensä 20 % vastanneista.

Kuvio 1. Viimeisin suoritettu tutkinto

3.3 Kasvukeskukset työllistävät eniten vastavalmistuneita

Korkeakoulut, joissa voi opiskella sosiaaliajaa, ovat levittäytyneet melko tasaisesti ympäri Suomen. Sosiaaliajaa opiskellaan eniten Uudellamaalla (20 %) ja Pirkanmaalla (13 %). Uusimaa ja Pirkanmaa vetävät sosiaalialan korkeakoulutettuja puoleensa myös valmistumisen jälkeen.

3.4 Pitkillä koulutuskokonaisuuksilla työelämään

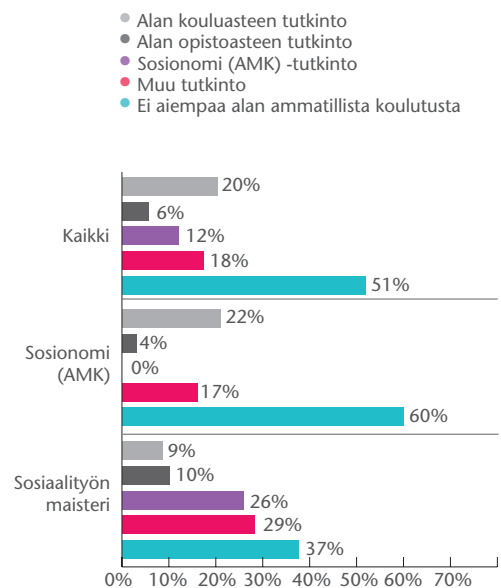
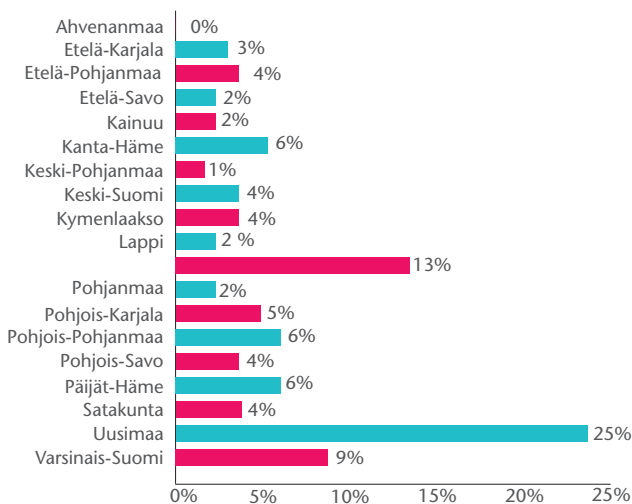
Lähes puolella vastanneista (47 %) oli jokin ammatillinen tutkinto tai korkeakoulututkinto ennen nykyistä tutkintoa. Näistä 27 %:lla oli alan kouluasteen tai korkeakoulututkinto. Myös aiemmissa Urapolku-selvityksissä on tuotu esille, että pitkät opintopolut ovat sosiaalialalla yleisiä.

Sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneista 40 %:lla oli jokin aiempi tutkinto (2014: 35 %). Alan ammatillisen tutkinnon oli suorittanut 22 % ja alan opistoasteen tutkinnon puolestaan 4 %.

Yliopistotutkinnon suorittaneista 26 %:lla oli sosionomi (AMK) -tutkinto (2014: 29 %). Alan opistotutkinnon oli suorittanut 10 % (2014: 7 %) ja alan kouluasteen tutkinto oli 9 % (2014: 7 %). Muun tutkinnon suorittaneita oli 29 % (2014: 20 %).

Kuvio 3. Mahdolliset aiemmat tutkinnot

Kuvio 2. Nykyisen asuinpaikkasi maakunta

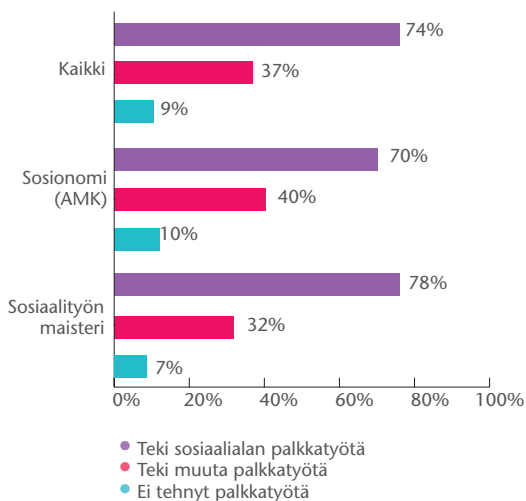
3.5 Opiskeluiden ohella käydään töissä

Opiskeluaikainen työnkäynti sosiaalialan opiskelijoiden keskuudessa on yleistä. 74 % (2014: 73 %) kaikista vastaajista kertoi tehneensä sosiaalialan palkkatöitä opintojen ohella, muita palkkatöitä teki 37 %. Vastaajista 9 % vastasi, ettei ole tehnyt ollenkaan palkkatyötä opiskeluaikana.

Sosionomeista (AMK) 70 % oli ollut alan työtehtävissä opiskeluaikana. Verrattuna vuoteen 2014, pudotusta on yksi prosenttiyksikkö. Muuta palkkatyötä opintojen ohessa teki 40 % (2014: 42 %). Palkkatöitä ei tehnyt 10 % vastanneista sosionomeista (AMK).

Sosiaalityön yliopistotutkinnon suorittaneista 78 % (2014: 82 %) oli ollut alaa vastaavassa palkkatyössä opiskeluaikana. Vuonna 2009 puolestaan alaa vastaavaa työtä oli tehnyt jopa 93 % vastanneista. Muuta palkkatyötä opintojen ohella teki 32 % vastanneista (2014: 39 %, 2011: 55 %). Sosiaalityön maistereista 7 % ei tehnyt opiskeluaikana lainkaan palkkatyötä.

Kuvio 4.-Opiskeluaikainen työssäkäynti

”

Jo ennen valmistumista hankittu työkokemus auttoi. Opintojen loppuun suorittaminen viivästyi, mutta silti olin koko ajan alan töissä. Mahdollisuudet työllistyä ovat hyvät jos esim. ottaa harjoitteluista kaiken irti.”

”

Olen työllistynyt työssäoppimispaikkoihin. Ja viimeisintä työpaikkaa lukuun ottamatta en ole hakenut töihin vaan työllistynyt verkostojen kautta.”

4 Työuran ensiaskeleet

4.1 Työnhaku aloitetaan jo ennen valmistumista

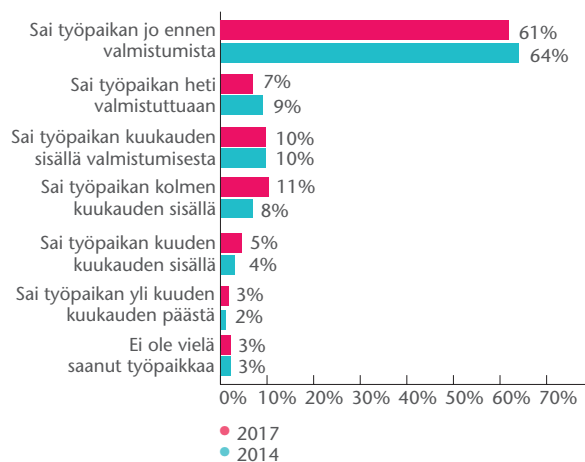
Suurin osa vastaajista (85 %) aloitti työnhaun hyvissä ajoin ennen valmistumista. Työnhaku on voinut olla avoimien työpaikkojen etsimistä ja hakemista eri kanavista löytyneiden työpaikkailmoitusten perusteella, tai se on voinut olla esimerkiksi tiedustelua harjoittelu- tai kesätyöpaikoissa olevista työmahdollisuuksista.

Vastavalmistuneiden työllistymistä on arvioitu sen mukaan, miten pian tutkinnon jälkeen työpaikka on löytynyt ja kuinka pitkä työttömyysjakso on kertynyt ennen ensimmäisen työpaikan löytymistä. Vastavalmistuneista peräti 61 % sai työpaikan jo ennen valmistumista ja 78 % kuukauden sisällä valmistumisesta. Vuonna 2014 työpaikan ennen valmistumistaan oli saanut 64 % vastanneista ja 83 % oli saanut työpaikan kuukauden sisällä valmistumisesta.

Kuvio 5. Työnhaun aloittaminen

Kuvio 6. Työnhaku ensimmäiseen työpaikkaan

Kolmen kuukauden sisällä valmistumisesta oli työllistynyt suurin osa vastaajista, 89 %. Luku on kaksi prosenttiyksikköä pienempi, kuin vuonna 2014 tehdyssä selvityksessä.

Yli puoli vuotta työpaikan löytymiseen oli mennyt 3 %:lla vastaajista. Luku on pysynyt lähes samana neljän viimeisen selvityksen aikana, vuodesta 2007. Edelleen työttömänä yli puolen vuoden päästä valmistumisesta oli 3 % vastaajista kuten myös vuoden 2014 selvityksessä.

Vastavalmistuneista sosiaalityöntekijöistä 65 % oli saanut työpaikan jo ennen valmistumistaan (2014: 75 %), kun taas vastaava luku sosionomeilla (AMK) oli 58 % (2014: 63 %). Sosiaalityön maisterit näyttäisivät työllistyvän hieman sosionomeja (AMK) nopeammin.

Opiskeluaikana sosiaalialan palkkatöissä olleista 85 % (2014: 90 %) sai työpaikan kuukauden ja 93 % (2014: 96 %) kolmen kuukauden sisällä valmistumisesta. Vastaajista, jotka eivät tehneet opiskeluaikana lainkaan palkkatyötä, työllistyi kuukauden sisällä valmistumisesta 48 % (2014: 56 %) ja kolmen kuukauden sisällä 66 % (2014: 70 %). Luvut tukevat näkemystä, jonka mukaan opiskeluaikainen työ vauhdittaa työn saamista valmistumisen jälkeen.

Ne kyselyyn vastaajat, jotka olivat aloittaneet työnhaun ennen valmistumista, olivat työllistyneet huomattavasti nopeammin kuin vastavalmistuneet, jotka

aloittivat työnhaun vasta valmistumisen jälkeen. 93 % (2014: 94 %) niistä vastaajista, jotka olivat aloittaneet työnhaun ennen valmistumista, olivat työllistyneet kolmen kuukauden sisällä valmistumisesta. Vastaavasti vastavalmistuneista, jotka olivat aloittaneet työnhaun vasta valmistumisen jälkeen, kolmen kuukauden aikana oli työllistynyt 61 % (2014: 69 %). Työnhaun varhaisella aloittamisella ja työmarkkinoihin tutustumisella on suuri merkitys työllistymisessä.

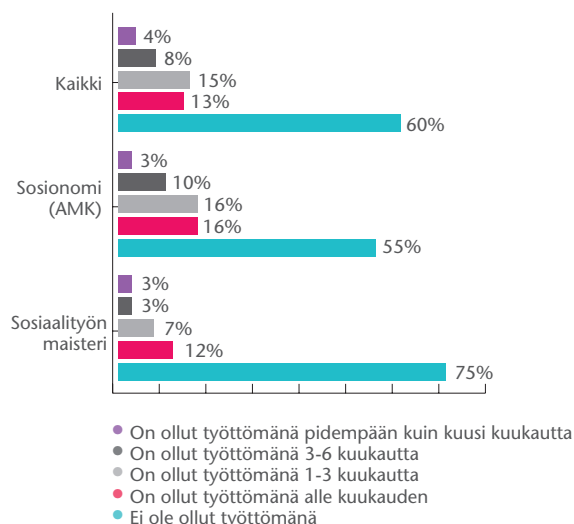
4.2 Lyhyet työttömyysjaksot ovat yleisiä

Työllistyminen on nopeaa, mutta työttömyysjaksot ovat yleisiä. Yksi merkittävä syy tähän on määräaika-suhteiden suuri osuus vastavalmistuneiden työsuhteista, sillä työsuhteiden väliin jää helposti lyhyitä työttömyysjaksoja.

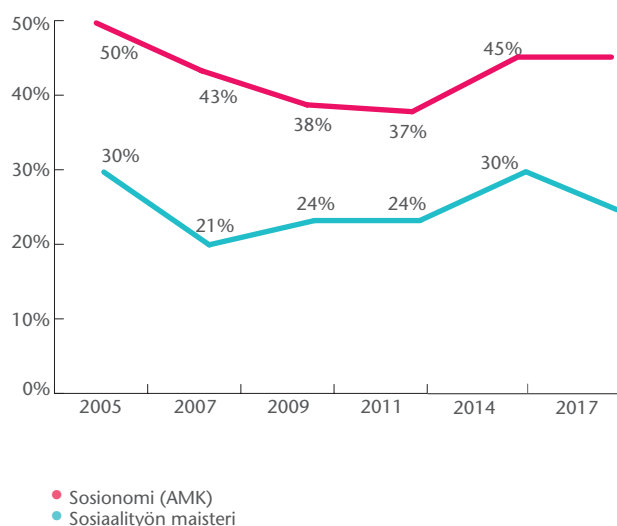
Kaikista kyselyyn vastanneista 40 % (2014: 42 %) oli ollut työttömänä jossain vaiheessa valmistumisen jälkeen. Kuitenkin vain 4 % oli ollut työttömänä pidempään kuin 6 kuukautta (3 % vuonna 2014). Tilannetta voidaan pitää suhteellisen hyvänä verrattuna muuhun korkeakoulutettujen kenttään.

Sosionomeista (AMK) 45 % (sama, kuin vuonna 2014) ja sosiaalityön maistereista 25 % (2014: 30 %) oli kokenut työttömyyden. Työttömyysjaksot ovat yleensä olleet alle kolmen kuukauden mittaisia.

Kuvio 7. Työttömyys valmistumisen jälkeen

Kuvio 8. Kokenut työttömyyden valmistumisen jälkeen

”

Työllistyin jo opiskelujeni aikana onnistuneen työharjoittelujakson päätteeksi päihdehuollon puolelle, jolloin minua pyydettiin ensin sijaistuksiin ja kesätöihin ja lopulta vakituiseksi sosiaaliohjaajaksi.”

”

Työllistyminen helppoa, jos on suhteita. Kokemusta vaaditaan monessa työssä, joten vastavalmistuneelle sosiaalialalla kokemattomalle hankalaa työllistyä ja saada itsensä myytyä työhön.”

Avoimia paikkoja oli työnhakuhetkellä paljon, mutta samoin oli hakijoita. Kokemukseni mukaan vastavalmistuneella sosionomilla on huonot mahdollisuudet päästä edes työhaastatteluun. Lopulta pääsin puolen vuoden sijaisuuteen edelliskesän kesätyöpaikkaani oman alan töihin."

Opiskeluaikaisella työssäkäynnillä on vaikutus valmistumisen jälkeiseen työllistymiseen. Opiskeluaikana alan palkkatyössä olleista 30 % (2014: 35 %) oli kokemusta työttömyydestä. Muuta palkkatyötä tehneistä vastaava luku oli 50 % (sama, kuin vuonna 2014). Henkilöistä, jotka eivät olleet palkkatyössä opintojen ohella, 77 % oli ollut valmistumisen jälkeen työttömänä (64 % vuonna 2014).

4.3 Työttömyyden syyt

Työttömyyden kohdanneita pyydettiin itse arvioimaan väittämien perusteella syitä työttömyyteensä. Kaikista työttömyyden kokeneista vastaajista 43 % (2014: 58 %) oli sitä mieltä, että määräaikaiset työsuhteet vaikuttivat työttömyysjaksojen syntyyn. Sosionomeista (AMK) 47 % (2014: 58 %) oli tätä mieltä ja sosiaalityön maistereista 27 % (2014: 62 %).

Työkokemuksen puute koetaan edelleen syyksi työttömyyteen. Täysin tai jossain määrin samaa mieltä tästä väitteestä oli 45 % (2014: 53 %) työttömyyden kokeneista vastaajista.

Vastaajista 31 % oli samaa mieltä väittämän "en ole löytänyt koulutustani vastaavaa työtä asuinpaikkakunnaltani" kanssa. Vuonna 2014 lukema oli 43 %. Työttömyyden kokeneista sosiaalityön maistereista 32 % oli tätä mieltä, ja sosionomeista (AMK) 31 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa.

Työttömyyden kokeneilla oli erilaisia näkemyksiä työhausta ja työmarkkinoiden tarjonnasta. Työttömyyden kohdanneista vastaajista 30 % (2014: 35 %) oli sitä mieltä, ettei ole löytänyt itseään kiinnostavaa työtä. Sosionomeista (AMK) 25 % (2014: 37 %) ja sosiaalityön maistereista 42 % (2014: 35 %) oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, ettei ole löytänyt itseään kiinnostavaa työtä.

4.4 Koulutus saa kiitosta työelämävalmiuksista

Sosiaalialan koulutus antaa hyvät valmiudet työelämään. Työttömyyden kohdanneista vastaajista 81 % (2014: 75 %) koki, että koulutus antaa riittävät työnhaku- tai työelämävalmiudet, vaikka työpaikkaa ei ollut heti löytynytäkään.

Työelämävalmiudet koostuvat monista tekijöistä. Merkityksellisiä ovat työharjoittelujaksot, projekti-työt käytännön työelämässä, seminaarit ja ryhmätyöt. Työelämävalmiuksia tarjoaa myös Talentian työelämäluennot ja aiheeseen perehdyttävä materiaali. Vastaajista 23 % oli opiskeluaikana osallistunut Talentian järjestämälle työelämäluennolle, ja 45 % vastaajista oli saanut Talentian Työelämään-oppaan.

Työtä haetaan aktiivisesti. Vastaajia pyydettiin arvioimaan väitettä "en ole hakenut aktiivisesti töitä" työttömyyden syynä. Väittämästä oltiin yleensä eri mieltä. Vastanneista 12 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että ei ole hakenut aktiivisesti töitä.

Työttömyydestä huolimatta vastavalmistuneet kokevat, että koulutusta vastaavia työpaikkoja on tarjolla. Työttömyyden kohdanneista vastaajista 6 % (2014: 12 %) oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä, ettei ollut löytänyt lainkaan koulutusta vastaavaa työtä. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 6 % (2014: 11 %, 2009: 43 %) ja sosiaalityön maistereista 0 % (2014: 15 %, 2009: 46 %).

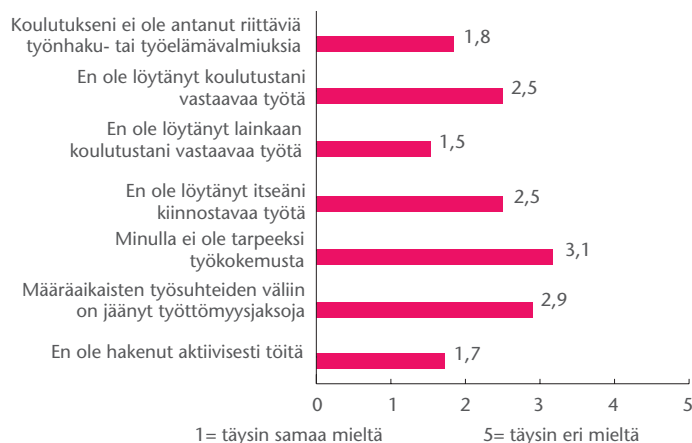
Työllistyminen ei tuottanut vaikeuksia, töitä olisi riittämiin asti. Oma panostus työnhakuun ja opiskelujen aikana luodut kontaktit ovat suuressa roolissa!"

4.5 Työllistymiseen uskotaan

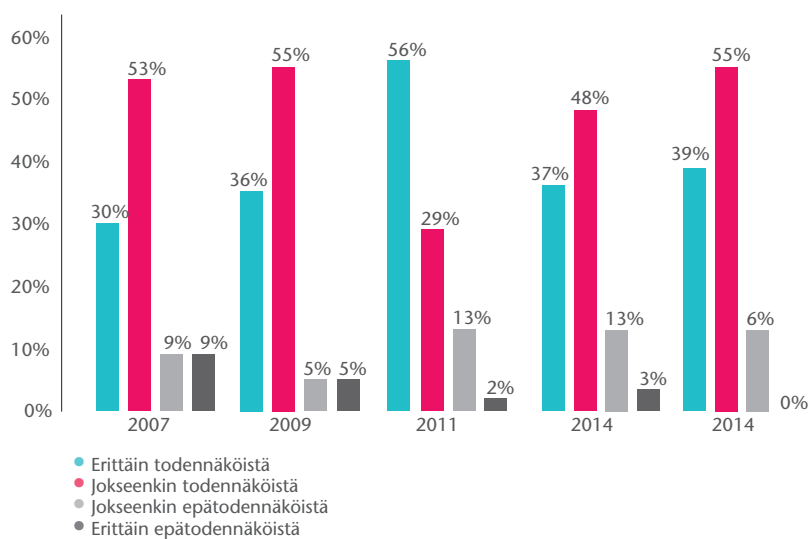
Työttömyydestä huolimatta työllistymiseen suhtaudutaan erittäin positiivisesti. Kyselyn vastaamisen hetkellä työttömänä olleista 94 % (2014: 85 %) piti erittäin tai jokseenkin todennäköisenä mahdollisuuden työllistyä lähimmän puolen vuoden aikana.

Sosionomeista (AMK) 97 % (2014: 90 %) piti työllistymistä erittäin tai jokseenkin todennäköisenä ja 0 % piti työllistymistä erittäin epätodennäköisenä. Sosiaalityön maistereista 100 % (2014: 86 %) piti mahdollisuuksiaan työllistyä lähimmän puolen vuoden aikana erittäin tai jokseenkin todennäköisinä.

Kuvio 9. Arvio työttömyyden syistä

Kuvio 10. Arvio työllistymisestä lähimmän puolen vuoden aikana

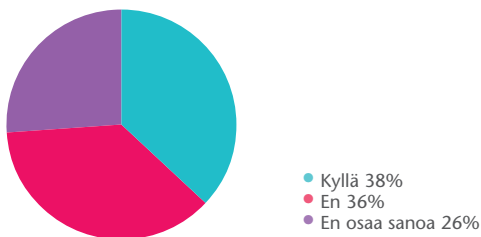

”Työllistyin jo opintojen aikana niin että minua pyydettiin töihin. En ollut vielä suunnitellut koko päivää töitä mutta otin paikan lopulta vastaan enkä ole katunut. Sain myös jatkoa alun perin suunnitellulle sijaisuudelle. Harjoittelun aikana luodut kontaktit mahdollistavat tämän työpaikan.”

”Olen työllistynyt vaivattomasti, kuten opiskelutoverinikin. Verkostoituminen muiden opiskelijoiden kanssa jo opiskeluaikana on tärkeää työllistymisenkin kannalta. Olen saanut jalan oven väliin useampaan työpaikkaan nimenomaan opiskelukaavereideni avulla.”

Kyselyyn vastanneilta kysyttiin valmiutta muuttaa toiselle paikkakunnalle tilanteessa, jossa haluaa vaihtaa työpaikkaa. Vastavalmistuneista 38 % vastasi myöntävästi ja 36 % kieltävästi muuttovalmiuteen. Kysymyksessä ei oltu eritelty sitä, kuinka kauas nykyisestä asuinpaikkakunnasta tai millaisen työn perässä vastaaja olisi valmis muuttamaan.

Kuvio 11. Valmius muuttaa paikkakuntaa työn perässä

4.6 Tiedonhaku on siirtynyt verkkoon

Vastaajia pyydettiin merkitsemään kolme tärkeintä lähdettä, joista saivat eniten tietoa työpaikoista. Parhaimmiksi tietolähteiksi nousivat Työ- ja elinkeino-toimisto ja sen hallinnoimat verkkosivut (80 %) sekä käytännön opetusjakson työ- ja harjoittelupaikat, jonka mainitsi 47 % vastaajista.

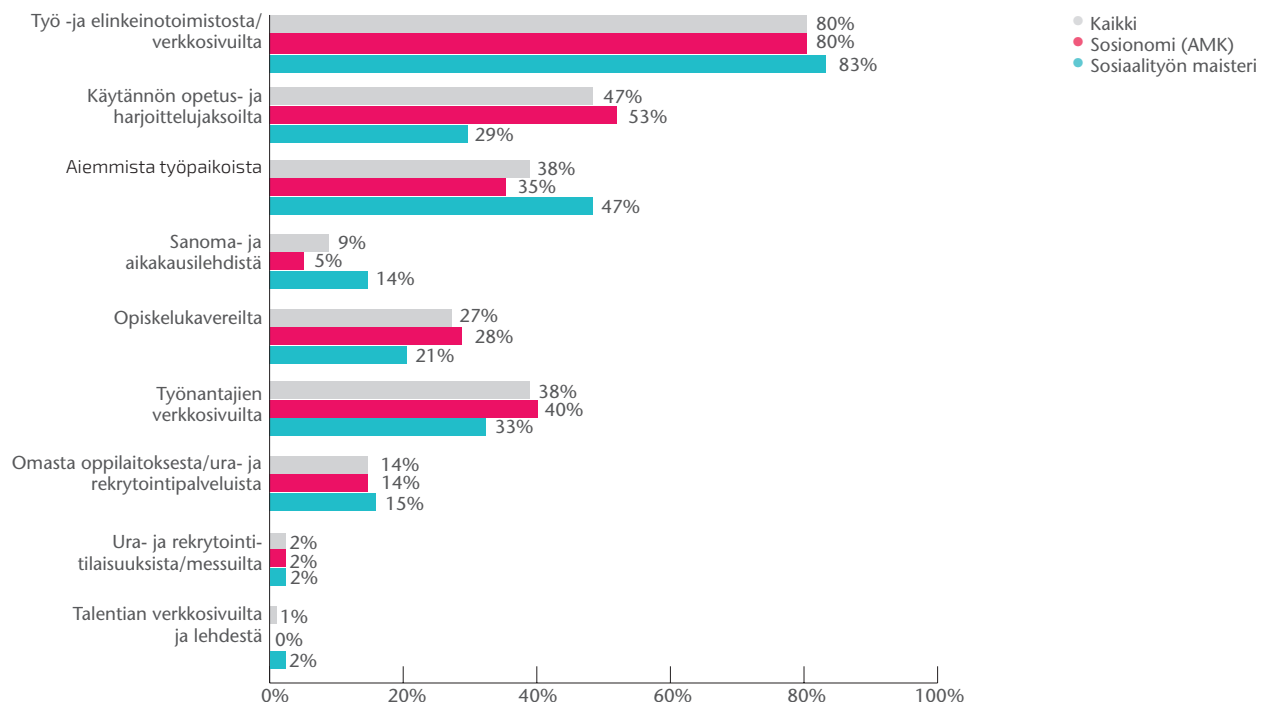
Sosionomitutkinnon (AMK) suorittaneista 80 % mainitsi hyvänä tietolähteenä Työ- ja elinkeinotoimistoa sekä sen verkkosivuja ja harjoittelujaksot mainitsi 53 %. Seuraavina suosittuina tiedonlähteinä tulivat työnantajien verkkosivut (40 %), aiemmat työpaikat (35 %) sekä opiskelukaverit 28 %. Oman oppilaitoksen ja sen tarjoamat ura- ja rekrytointipalvelut nimesivät 14 % vastanneista.

Sosiaalityön maisterit mainitsivat tärkeimmiksi lähteiksi työ- ja elinkeinotoimiston sekä heidän verkkosivunsa (83 %) sekä aiemmat työpaikat (47 %). Työnantajien verkkosivuilta tietoa sai 33 % vastanneista sosiaalityön maistereista. Hyvinä lähteinä mainittiin myös käytännön opetus- ja harjoittelujaksot (29 %) sekä opiskelukaverit (21 %). Oman oppilaitoksen tarjoamat ura- ja rekrytointipalvelut mainitsivat 15 % sosiaalityön maistereista.

Tiedonhaku internetistä myös avoimien työpaikkojen suhteen on yleistä. Internetin tuoma mahdollisuus tutkia etukäteen työnantajien omia kotisivuja ja tutustua työnantajan tietoihin etukäteen on vuosien aikana lisääntynyt. Monet työnantajat ovat myös siirtyneet sähköisiin työhakemuksiin, jolloin koko työnhakuprosessi siirtyy verkkoon.

Kuvio 12. Tieto sosiaalialan työpaikoista

5 Katsaus sosiaalialan työmarkkinoille

5.1 Vastavalmistuneet työllistyvät sosiaalialalla hyvin

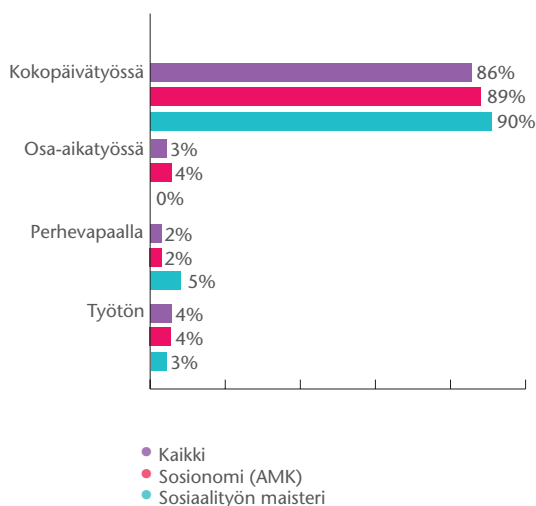
Työllisyystilanne sosiaalialalla on noussut kolme prosenttiyksikköä, kun verrataan 2014 tehtyyn selvitykseen. Työllistyneiden osuus (kokopäivätyö, osa-aikatyö, yrittäjä/ammattinharjoittaja) oli 90 % (2014: 87 %).

5.2 Työssä käydään suuremmilla paikkakunnilla

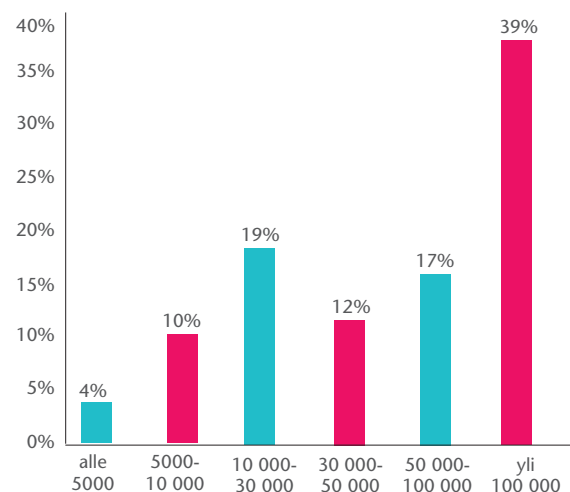
Työpaikat keskittyvät suurille paikkakunnille. Vastaajista 39 % ilmoitti työpaikan sijaitsevan yli 100 000 asukkaan kunnassa. Tilanne työpaikkojen keskittymisen suhteen on pysynyt samana jo vuosia. Toiseksi eniten (19 %) työpaikkoja on tarjolla 10 000–30 000 asukkaan paikkakunnilla. Alle 5 000 asukkaan paikkakuntaan sijoittui vastavalmistuneista 4 %.

Kuvio 13. Nykyinen työtilanne 2017

Kuvio 14. Vastaajien työpaikan sijaintikunnan asukasmäärä

5.3 Tehtävänimikkeiden kirjo työmarkkinoilla

Urapolkuselvityksessä kävi ilmi, että tehtävänimikkeiden kirjo on aiempien vuosien tapaan hyvin laaja. Vuosien 2009 ja 2017 välillä Urapolkuselvityksissä nimikkeiden määrä on vaihdellut 70:stä aina noin sataan eri nimikkeeseen. Vuonna 2017 eri nimikkeitä oli 75. Sosionomeilla (AMK) yleisin nimike on lastentarhanopettaja, sosiaalityön maistereilla puolestaan sosiaalityöntekijä.

Sosionomeista (AMK) 17 % (2014: 18 %) sai ensimmäisen työpaikkansa ohjaaja-nimikkeellä lastensuojelulaitoksesta. Tulos noudattelee aikaisempia selvityksiä. Lastentarhanopettajan nimikkeellä työskenteli ensimmäisessä työpaikassaan 28 % (2014: 26 %) vastanneista sosionomeista (AMK).

Sosiaalihoajaan nimikkeellä ensimmäisessä työpaikassa työskenteli 14 % (2014: 9 %). Asumispalvelun/yksikön ohjaajan tehtävissä työskenteli 6 %, kehitysvammaisten ohjaajan tehtäviin oli rekrytoitunut 4 % ja perhetyöntekijän tehtävissä oli 3 % vastaajista.

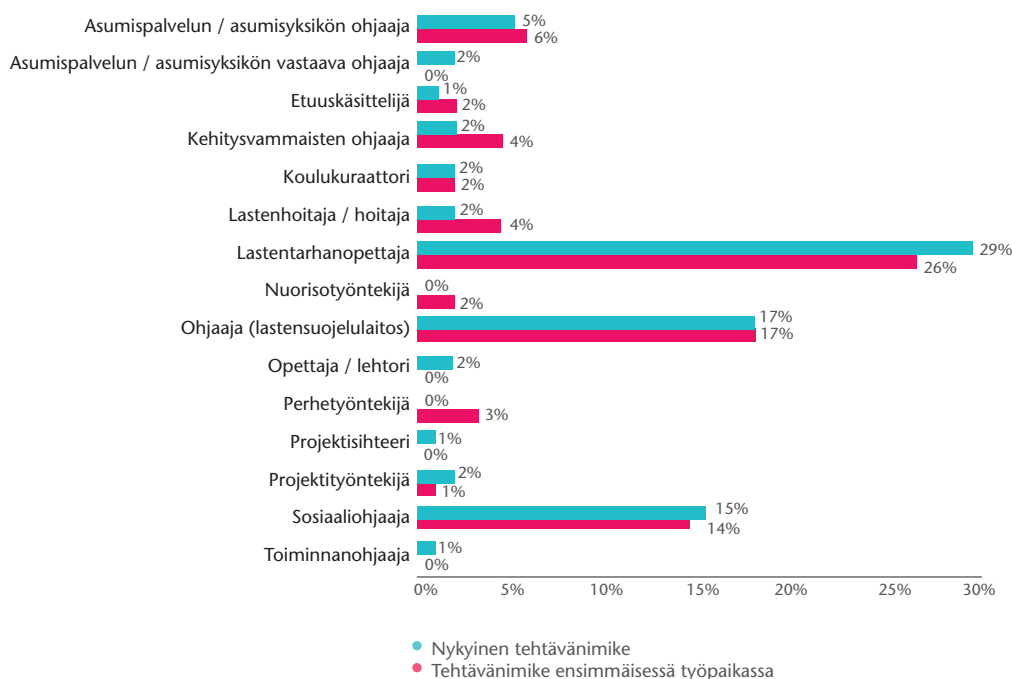
Yliopistosta sosiaalityö pääaineenaan valmistuneista 85 % (2014: 77 %) työllistyi valmistumisen jälkeen sosiaalityöntekijäksi. Koulukuraattorin tehtävissä oli vastaajista 8 % (2014: 6 %).

5.4 Vastavalmistuneet sijoittuvat pääosin koulutusta vastaaviin tehtäviin

Nykyisessä työpaikassaan sosionomeista (AMK) 17 % (2014: 15 %) työskenteli lastensuojelulaitoksissa ohjaajana. Osuus oli sama myös ensimmäisen työtehtävän osalta. Lastentarhanopettajina työskenteli 29 % (2014: 28 %). Osuus on noussut 12 prosenttiyksikköä vuoteen 2009 verrattuna. Sosiaalihoajaan tehtävissä oli 15 % (2014: 12 %) vastanneista sosionomeista.

Epätarkoituksenmukainen sijoittuminen oli vähentynyt, kun verrataan ensimmäistä ja nykyistä työtehtävää. Vastaushetkellä sosionomeista (AMK) 2 % (2014: 4 %, 2011: 6 %) oli tehtäviinsä nähden ylikoulutettuja. Sosiaalityöntekijän tehtävissä ei työskennellyt yksikään vastannut sosionomi (AMK). Syynä tähän on vuonna 2016 voimaantullut sosiaalihuollon ammattihenkilölaki, jonka seurauksena sosionomit eivät voi työskennellä sosiaalityöntekijän tehtävissä.

Kuvio 15. Tehtävänimike, sosionomi (AMK)

Yliopistosta valmistuneilla oli tapahtunut pientä muutosta työtehtävissä ensimmäisen työpaikan ja vastaushetken välillä. Vastaushetkellä sosiaalityöntekijän tehtävissä työskenteli 84 % (2014: 82 %). Koulukuraattoreina työskenteli 3 % (2014: 6 %) sosiaalityön maistereista. Opettajan / lehtorin nimikkeellä työskenteli 2 % (2014: 0 %), ja perhetyöntekijän nimikkeellä 2 % (2014: 0 %) vastanneista sosiaalityön maistereista.

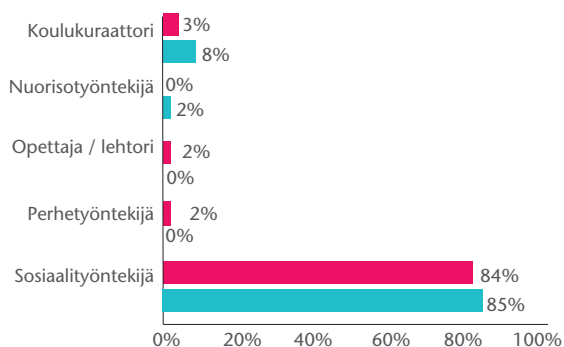
5.5 Yksityisen sektorin työpaikat lisääntyvät

Sosiaalialan työpaikat ovat perinteisesti sijoittuneet kuntiin ja kuntayhtymiin. Kunta tuottaa edelleen suurimman osan sosiaalipalveluista, vaikka yksityisten ja järjestöjen tuottamien sosiaalipalvelujen määrä on kasvanut.

Työssäkäyvistä vastaajista 64 % (2014: 63 %) työskenteli kuntasektorilla. Sosionomeista (AMK) 58 % (2014: 58 %) ja sosiaalityön maistereista 94 % (2014: 86 %) työskenteli kuntasektorilla. Sosiaalityöntekijöiden työpaikat löytyvät siis edelleen enimmäkseen kunnista.

Toukokuussa 2017 yksityisellä sektorilla työskenteli 20 % vastanneista, kun taas vuonna 2014 luku oli 17 %. Sosionomeista (AMK) 24 % (2014: 22 %) ja sosiaalityön maistereista 0 % (2014: 0 %) ' työskenteli yksityisellä sektorilla.

Kuvio 16. Tehtävänimike, sosiaalityön maisteri

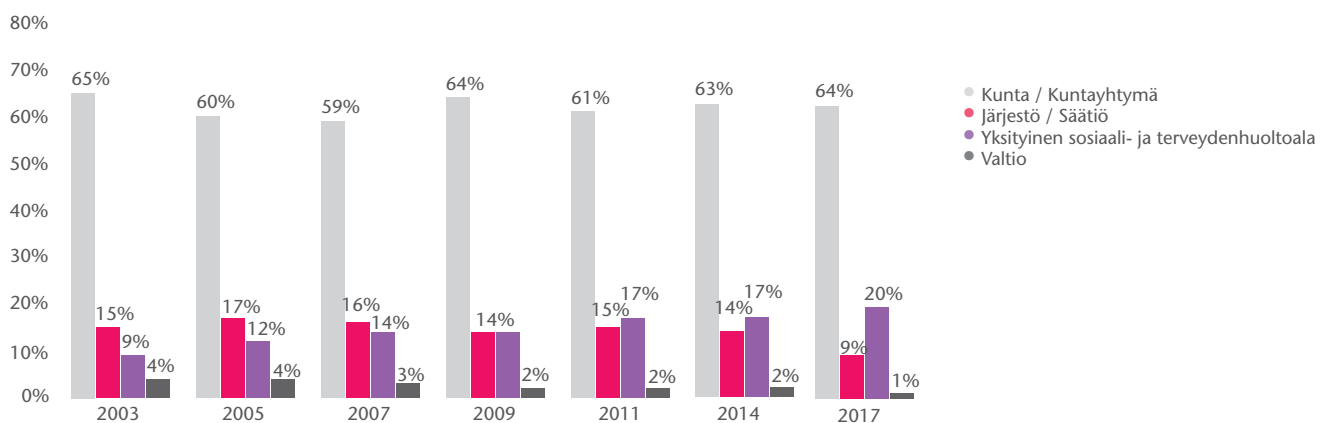
• Tehtävänimike nykyisessä työpaikassa
• Tehtävänimike ensimmäisessä työpaikassa

Järjestöissä ja säätiöissä työskenteli 9 % (2014: 14 %). Sosionomeista (AMK) järjestöissä tai säätiössä työskenteli 11 % (2014: 14 %) ja sosiaalityön maistereista 2 % (2014: 7 %).

Valtio työllisti vastanneista 1 % (vuonna 2014, 2011 ja 2009 luku oli 2 %) vastavalmistuneista. Valtiolla työpaikat löytyvät esimerkiksi valtion koulukodeissa ja työ- ja elinkeinotoimistossa. Sosiaalialan vastavalmistuneet olivat työllistyneet myös muihin yksityisiin yrityksiin ja seurakuntiin, mutta heidän osuutensa oli hyvin pieni kyselyyn vastanneista. Vuonna 2014 yksikään vastaaja ei ollut työllistynyt Kelaan, mutta 2017 vastavalmistuneista 2 % ilmoitti työnantajakseen Kelan.

Kuvio 17. Työnantajat sosiaalialalla

5.6 Määräaikaiset työsuhteet päätivät työuran alkua

Epättyypillisinä työsuhteina pidetään määräaikaista työsuhteita, satunnaista työtä tai keikkatyötä. Ne ovat edelleen yleisiä sosiaali- ja terveydenhuollossa ja tyypillisiä erityisesti vastavalmistuneiden ja naisten kohdalla. Vastavalmistuneista 48 % ilmoitti työskentelevänsä määräaikaisessa työ- tai virkasuhteessa. Vuoteen 2014 verrattuna osuus on pienentynyt 4 prosenttiyksikköä. Kaikista akavalaisista työssäkävivistä jäsenistä 10 % työskentelee määräaikaisessa työsuhteessa.

Toisaalta tarkasteltaessa akavalaisten alle 35-vuotiaiden naisten määräaikaissuhteita, saadaan lukemaksi 26 %. Määräaikaissuhteiden lukumäärä sosiaalialalla on muihin korkeasti koulutettuihin aloihin verrattuna suuri.

Vakinaisessa työ- tai virkasuhteessa työskenteli 49 % vastaajista, mikä oli kuusi prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2014. Keikkatyötä tekevien vastavalmistuneiden määrä oli 1 % (2014: 3 %).

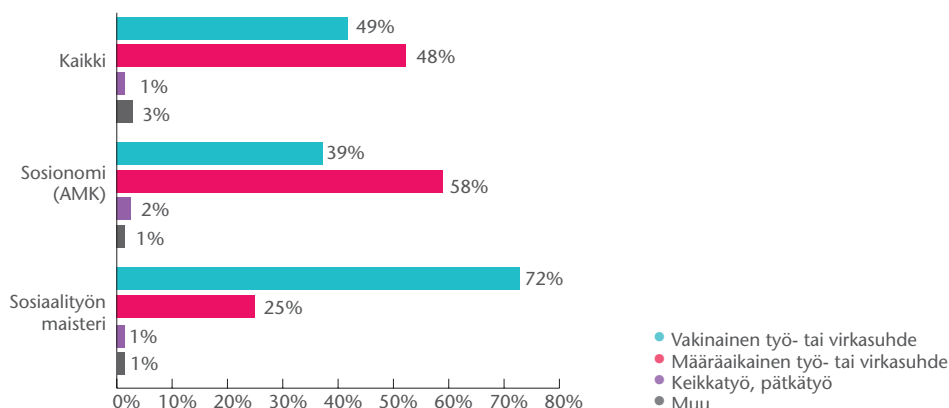
”

Työsuhteen päätyttyä on aina pelko siitä, ettei seuraavaa työpaikkaa löydykään niin nopeasti. On myös haikeaa jättää tutuksi tullut työyhteisö ja työympäristö.”

”

Isojen hankintojen (kuten asunto) tekeminen vaikeutuu. Talouden suunnittelu on haastavaa. Epävarmuus uuden työn löytämisestä, pelko työttömyydestä. Jatkuva epävarmuus omasta osaamisesta; löydäkö uutta työtä, kelpaanko?”

Kuvio 18. Työsuhteen laatu

Määräaikaista työsuhteita ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla on enemmän kuin yliopistotutkinnon suorittaneilla. Sosionomeista (AMK) 58 % (2014: 59 %) oli määräaikainen työsuhte. Vakinaisten työsuhteiden osuus on pysynyt lähes samana verrattuna vuoteen 2014 luvun ollessa nyt 39 %, ja vuonna 2014 37 %.

Myös yliopistotutkinnon suorittaneiden työsuhteen laatu on pysynyt melko samoissa lukemissa verrattuna vuoteen 2014. Vakinaisessa työsuhteessa työskenteli 72 % vastanneista luvun ollessa 74 % vuonna 2014. Vuosina 2017 sekä 2014 määräaikaisten työsuhteiden osuus sosiaalityön maistereilla on pysynyt samassa 25 %:n tasossa.

Lastentarhanopettajana työskentelevistä vastavalmistuneista sosionomeista (AMK) 62 % oli määräaikaisessa työsuhteessa (2014: 69 %). Vakinaisessa työsuhteessa oli 37 % (2014: 28 %) vastanneista lastentarhanopettajista (sosionomi AMK).

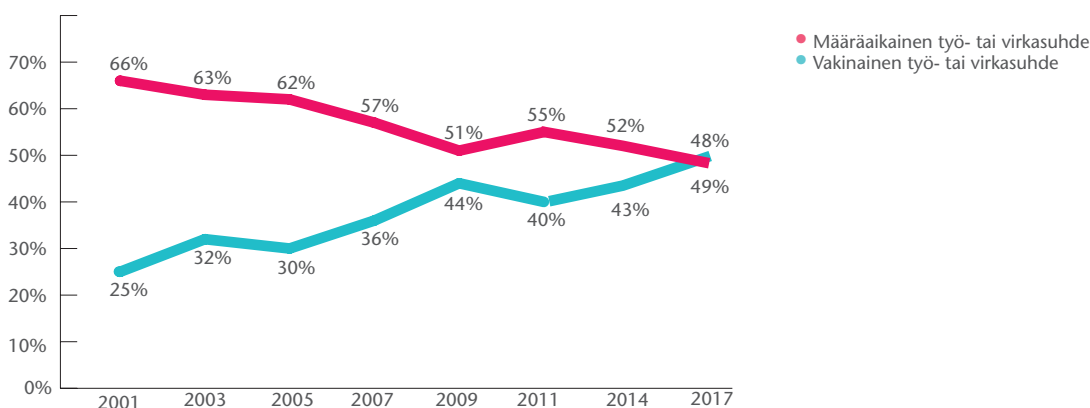
Sosiaaliohjaajista 56 % (2014: 60 %) työskenteli määräaikaisessa ja 42 % (2014: 38 %) vakinaisessa työsuhteessa. Lastensuojelulaitosten ohjaajista 50 % (2014: 41 %) oli määräaikaisessa ja 46 % (2014: 53 %) vakituksessa työsuhteessa. Asumispalveluyksikön ohjaajista 53 % (2014: 42 %) toimi määräaikaisessa ja 47 % (2014: 54 %) vakituksessa työsuhteessa.

Sosiaalityöntekijänä työskentelevistä 25 % (2014: 29 %) oli määräaikaisessa ja 72 % (2014: 71 %) vakinaisessa työsuhteessa.

Ei tiedä jatkuuko työsuhte ja työpaikkaan kiintyy. Työhön pystyy kyllä täysillä keskittymään, vaikka olisi 3kk työsuhte mutta asiakkaisiin tutustuminen ja toimintakyvyn arviointi ennen ja jälkeen on mahdotonta. Pitkän tähtäimen suunnitelmia vaikea tehdä. Asiakkaat kärsivät työntekijöiden vaihtelusta."

Kuvio 19. Työsuhteen laadun kehitys

Pääsee tekemään erilaisia työtehtäviä, näkee erilaisia yksiköitä, verkostoituu ja ammattitaito kehittyy. Parasta on se, että voi hakea erilaisiin työtehtäviin ja kehittyä sitä kautta paremmaksi ammattilaiseksi. Olen ehtinyt työskentelemään lastentarhanopettajana, lastensuojelulaitoksen ohjaajana ja kehitysvammaisten asuntolassa ohjaajana."

Koulutusta vastaamattomissa tehtävissä (hoitaja/lastenhoitaja, avustaja) suurin osa oli määräaikaissa työsuhteessa.

Määräaikaiset työsuhteet ja työsuhteiden määrä kietoutuvat toisiinsa. Vastavalmistuneista (erottelematta vakinaisessa tai määräaikaissa työsuhteessa työskenteleviä) 54 %:lla (2014: 49 %) on ollut valmistumisen jälkeen yksi työpaikka/työnantaja. Kahdessa työpaikassa oli työskennellyt 28 % (2014: 31 %), kolmessa työpaikassa 11 % (2014: 13 %). Neljässä tai useammassa työpaikassa oli ollut 4 % (2014: 4 %) vastaajista. Vastaajista 3 % ei ollut työskennellyt yhdessäkään työpaikassa (2014: 3 %) valmistumisen jälkeen.

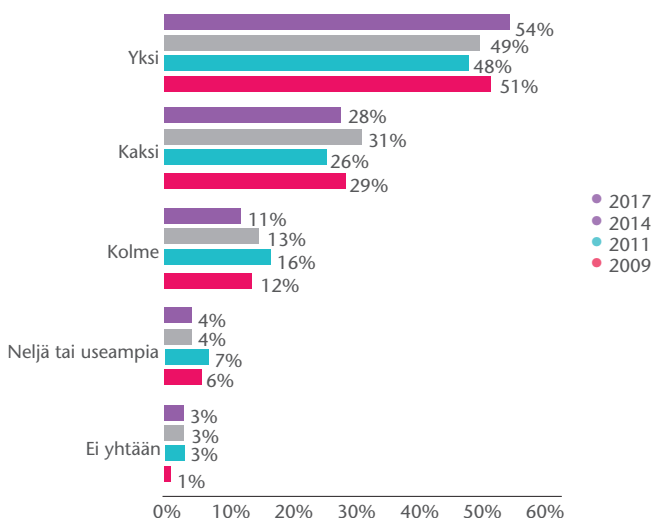
Määräaikaissa työsuhteissa työskentelevillä oli luonnollisesti useita työpaikkoja. Vastaajista 49 %:lla (2014: 48 %) oli ollut yksi työpaikka, 33 %:lla (2014: 31 %) kaksi työpaikkaa, 13 %:lla (2014: 17 %) kolme työpaikkaa ja 11 %:lla (2014: 4 %) neljä tai useampi työpaikka.

5.7 Määräaikaisuudet aiheuttavat epävarmuutta ja tuovat toisaalta vaihtelua

Määräaikaissa työ- ja virkasuhteissa sekä erilaisissa pätätöissä nähdään hyviä ja huonoja puolia. Määräaikaisuudet vaikuttavat sekä työntekijän työhön sitoutumiseen ja mahdollisuuksiin kehittyä työssä. Lisäksi määräaikaisuuksilla on heijastuksensa myös työntekijän työn ulkopuoliseen yksityiselämään ja mahdollisuuksiin tehdä pitkäkestoisia tulevaisuudensuunnitelmia.

Määräaikaiseen työsuhteeseen liittyvinä negatiivisina seurauksina koetaan esimerkiksi haasteet sitoutua työyhteisöön ja motivoitua työhön, epävarmuuden tunne työpaikasta sekä taloudellinen epävarmuus tulevaisuutta ajatellen. Monessa vastauksessa tuotiin esille se, että asunnon hankinta tai perheen perustaminen on ajankohtaista vasta sitten, kun työsuhde vakinaistuu. Kaiken kaikkiaan määräaikaisten työsuhteiden nähtiin aiheuttavan työntekijälle paljon stressiä ja epävarmuutta tulevaisuuden suhteen.

Kuvio 20. Työpaikkojen määrä valmistumisen jälkeen

Määräaikainen työ pitää tekijänsä valppaana ja motivoi ylläpitämään osaamista: mitä ajantasaisempi tietotaito, sen varmemmin työllistyy jatkossa."

Toisaalta määräaikaaisuudet voidaan nähdä urautumisen estämisen kannalta hyvänä asiana. Sosiaalialan työkenttä on laaja, ja määräaikaiset työsuhteet osittain pakottavat kokeilemaan aina välillä jotain uutta. Työkokemuksen kartuttaminen esimerkiksi eri asiakasryhmien parissa nähtiin luontevampana määräaikaisten työsuhteiden kautta.

5.8 Työlle kaivataan arvostusta

Sosiaalialan työ nähdään merkityksellisenä, arvokkaana ja mielenkiintoisena. Työlle kuitenkin kaivataan ulkopuolista arvostusta ja asemaa. Kyselyyn vastaajille esitettiin väitteitä liittyen työelämään, joita heidän tuli arvioida omien kokemuksien mukaan.

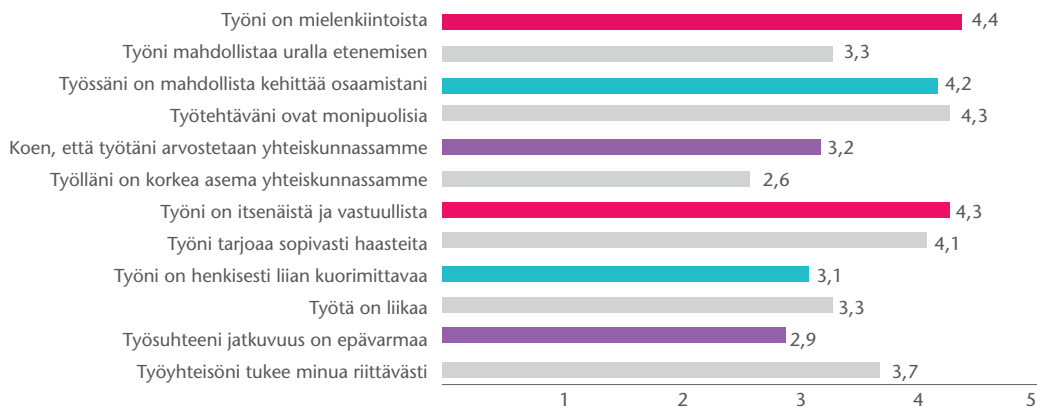
Vastausten perusteella sosiaalialan vasta-valmistuneet ammattilaiset pitävät työtään erittäin mielenkiintoisena sekä monipuolisena. Työ

tarjoaa pääsääntöisesti haasteita, ja työ koetaan vastuulliseksi. Työssä on mahdollista kehittää osaamista, ja haasteitakin on pääsääntöisesti sopivassa suhteessa.

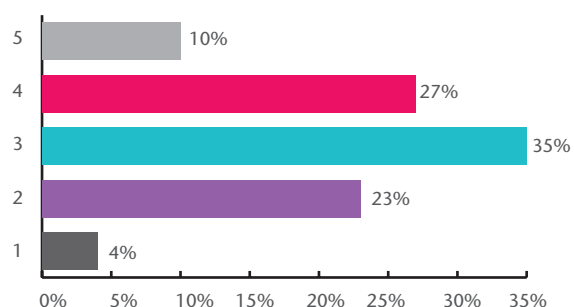
Kokemus sosiaalialan työn arvostuksesta sekä heikosta yhteiskunnallisesta asemasta on saanut alhaiset lukemat myös aiemmissa urapolkukuljetuksissa. Kokemukseen voi vaikuttaa esimerkiksi se, että alan palkkaus on työn vaativuuteen nähden matala. Henkisesti raskasta työtä on monen vastaajan mielestä liikaa, mikä voi osaltaan vaikuttaa arvostuksen tai sen puutteen kokemiseen.

Vastaajista 37 % (2014: 53 %) oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä väitteestä, että kokee omaa työtä arvostettavan yhteiskunnassa. Sosionomeista (AMK) 39 % (2014: 55 %) oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä kokemuksesta, että työtä arvostetaan yhteiskunnassa ja sosiaalityön maistereista tätä mieltä oli vain 28 % (2014: 38 %).

Kuvio 21. Arvio nykyistä työstäsi väittämien perusteella
(5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri mieltä)

Kuvio 22. Arvio työstä: Kokee, että työtä arvostetaan yhteiskunnassamme (5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri)

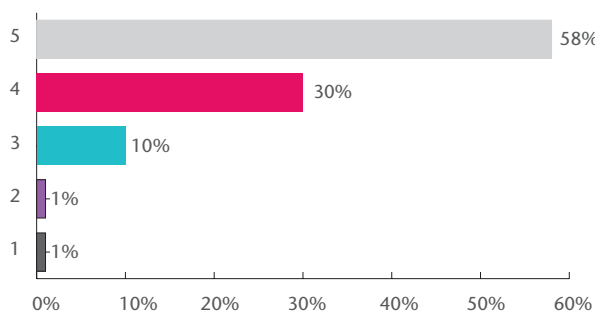
Nopea pääseminen työ-kentälle sekä eri työalojen kokeilun mahdollisuus. Löytää oma kiinnostuksen kohteensa."

Vastaajat arvostivat eniten työn mielenkiintoisuutta. Vastaajista 88 % (2014: 96 %) piti työtään mielenkiintoisena. Sosionomit (AMK) olivat täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa 89 %, sosiaalityön maistereilla vastaava luku oli 91 %. Lastentarhanopettajista 92 % (2014: 97 %) ilmoitti pitävänsä työtään mielenkiintoisena. Asumispalveluyksikössä työskentelevien kokemus työn mielenkiintoisuudesta oli pudonnut vuoden 2014 lukemista 23 prosenttiyksikköä luvun ollessa nyt 64 % (2014: 87 %). Vaikka notkahduksia on tapahtunut, koetaan työ edelleen varsin mielenkiintoisena. Mielenkiintoiset työtehtävät puolestaan tukevat motivaation ylläpitämistä.

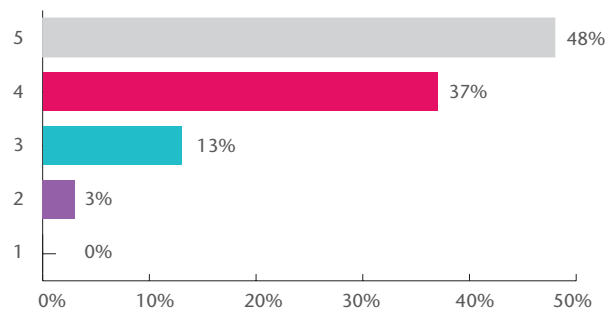
Kaikista vastaajista 85 % (2014: 89 %) piti työtään itsenäisenä sekä vastuullisena. Kun tarkastellaan osuuksia koulutustaustan mukaan, sosionomeista (AMK) 82 % (2014: 88 %) ja sosiaalityön maistereista 93 % (2011: 98 %) koki työnsä itsenäiseksi ja vastuulliseksi.

Työtehtävät koetaan mielenkiintoisiksi, monipuolisiksi ja haasteelliseksi. Kyselyyn vastanneista 86 % (2014: 89 %) oli sitä mieltä, että työtehtävät ovat monipuolisia. Sosionomeista (AMK) 86 % (2014: 90 %) oli tätä mieltä ja sosiaalityön maistereista 88 % (2014: 86 %).

Kuvio 23. Arvio työstä: Työ on mielenkiintoista (5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri mieltä)

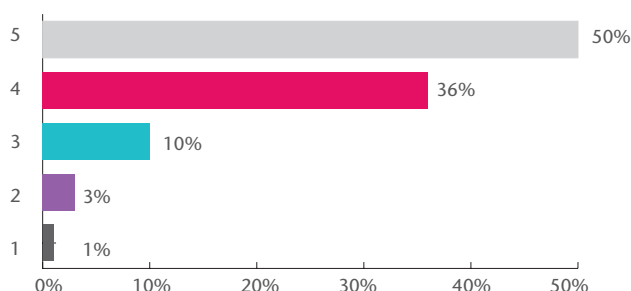
Kuvio 24. Arvio työstä: Työ on itsenäistä ja vastuullista (5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri mieltä)

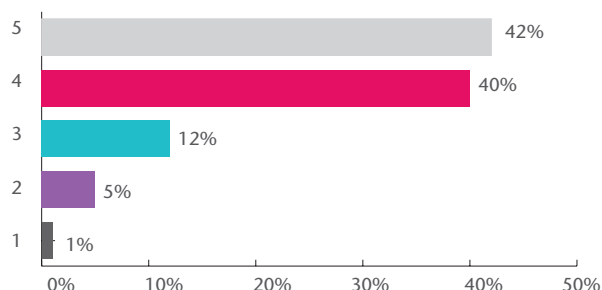
Olen vasta tällä alalla työurani alussa. Hieman mietityttää ammatin arvostus ja työssäjaksaminen, kun on vierestä seurannut vanhempia työntekijöitä, jotka ovat jo ehkä kyynistyneet sosiaalialaan ja valmiita siirtymään eläkkeelle. Itse haluaisin säilyttää aidon motivaation työhön."

Kyselyyn vastanneista 82 % (2014: 88 %) oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että työ tarjoaa sopivasti haasteita. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 82 % (2014: 89 %). Sosiaalityön maistereista työn haasteellisuudesta oli samaa mieltä 83 % (2014: 85 %).

Kuvio 25. Arvio työstä: Työtehtävät ovat monipuolisia (5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri mieltä)

Kuvio 26. Arvio työstä: Työ tarjoaa sopivasti haasteita (5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri mieltä)

Lähdin opiskelemaan aikuise-na toista tutkintoa päästäkse-ni pois edellisestä urastani ja saadakseni uusia työllistymis-mahdollisuuksia; nämä tavoit-teeni ovat toteutuneet jo nyt! Olen nykyisin juuri sellaisessa työssä ja tehtävässä, josta haaveilin viisi vuotta sitten kun ensimmäisen kerran aloin harkita sosionomi-tutkinnon suorittamista."

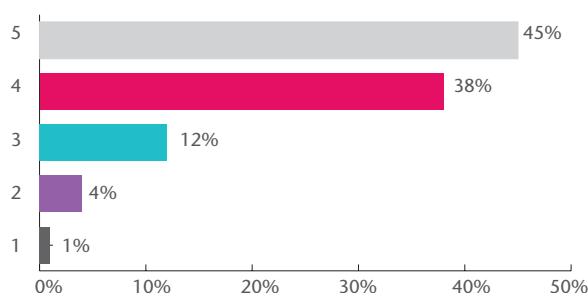
Vastavalmistuneiden mielestä myös oma työ mahdolistaa osaamisen kehittämisen. Täysin tai jossain määrin samaa mieltä tämän väittämän kanssa oli 83 %, kun taas vuonna 2014 vastaava luku oli 90 %. Sosionomeista (AMK) 86 % oli väitteen kanssa samaa mieltä, sosiaalityön maistereista 80%.

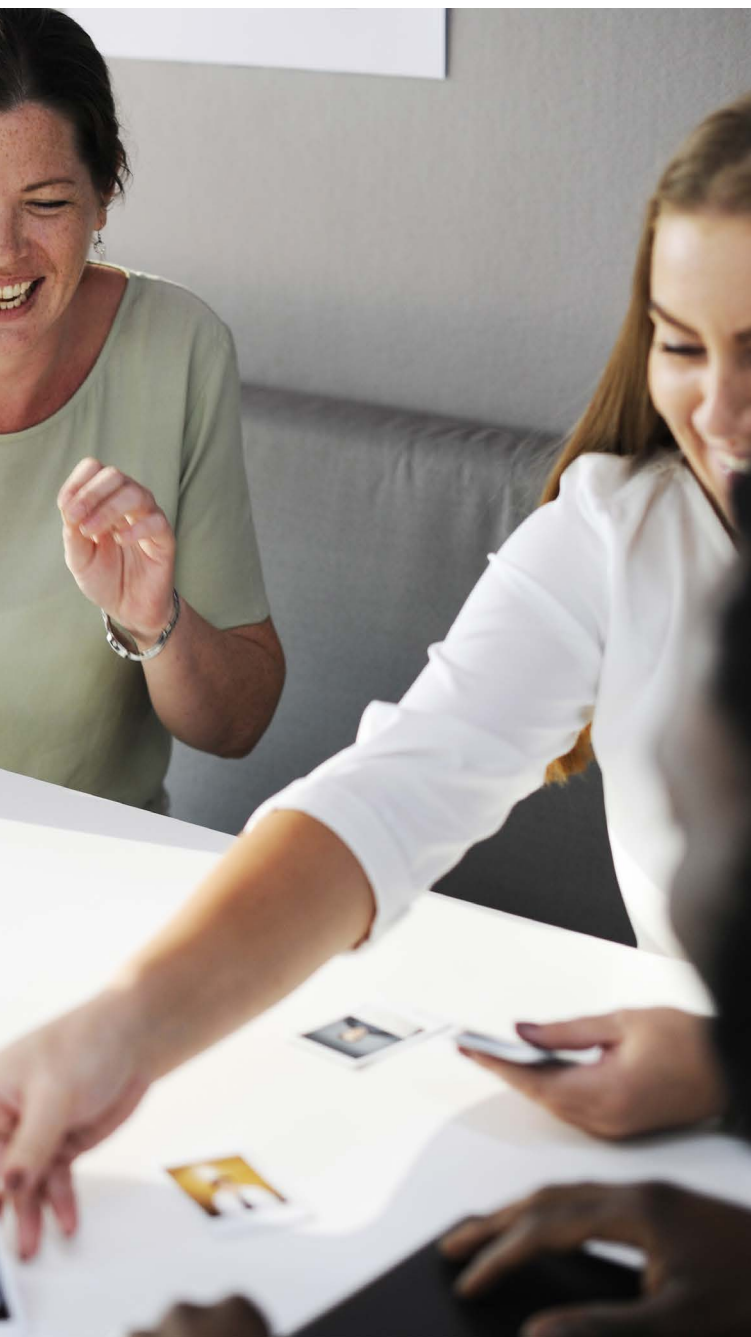
Osaamisen kehittäminen merkitsee ammattitaidon kartuttamista ja entistä vahvempaa asiantuntijuutta. Tämä voi johtaa uusiin tehtäviin ja uralla etene-miseen. Jokaisella sosiaalialan ammattilaisella pitäisi olla mahdollisuus kehittää osaamistaan työssään, sillä sosiaalihuollon ammattihenkilölaki velvoittaa jokaisen sosiaalihuollon ammattihenkilön kehittämään osaamistaan ja ylläpitämään ammatti-taitoaan. Vastaavasti on työnantajan velvollisuus tarjota ammattihenkilölle riittävä perehdytys ja mahdollisuus osallistua ammattitaidon kehittämisen kannalta tarpeelliseen täydennyskoulutukseen.

Vastavalmistuneista 48 % (2014: 64 %) oli samaa mieltä väittämän kanssa, että työ mahdollistaa uralla etenemisen. Sosionomeista (AMK) 48 % (2014: 66 %) oli sitä mieltä, että työ mahdollistaa uralla etenemisen. Sosiaalityön maistereilla luku oli 51 % (2014: 56 %).

Monet vastaajat kuitenkin kokevat, ettei omassa työpaikassa ole mahdollista edetä uralla, 25 % vastaajista oli täysin tai jossain määrin eri mieltä väittämästä, että työ mahdollistaa uralla etene-misen. Tilanne on ollut sama vuodesta 2011 asti. Eroa uralla etenemisen mahdollisuuksien kokemuksissa ei juurikaan ole, kun verrataan keskenään määrääi-kaisessa sekä vakinaisessa työ- tai virkasuhteessa olevia.

Kuvio 27. Arvio työstä: Työssäni on mahdollista kehittää osaamista (5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri mieltä)

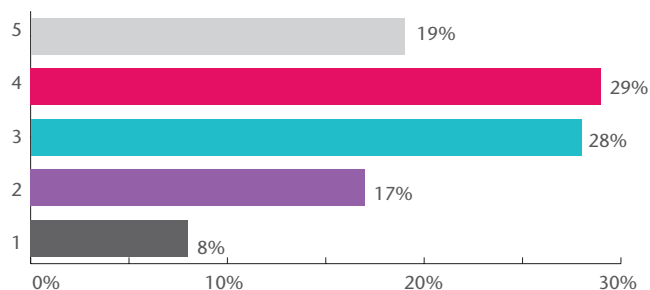

5.9 Työhyvinvointi liittyy työn määrään

Työmäärään liittyen kyselyssä esitettiin väite "työtä on liikaa". Kaikkien vastaajien vastaukset huomioon ottaen väitteen kanssa samaa mieltä oli 45 % (2014: 53 %). Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 40 % (2014: 49 %), sosiaalityön maistereista 68 % (2014: 64 %).

Työn henkiseen kuormittavuuteen suhtaudutaan eri tavoin. Kaikista vastaajista 35 % (2014: 47 %) oli väittämän samaa mieltä siitä, että työ kuormittaa henkisesti liikaa. Sosionomeista työnsä henkisesti liian kuormittavaksi koki 31 % (2014: 43 %) ja sosiaalityön maistereista 52 % (2014: 58 %).

Kuvio 28. Arvio työstä: Työ mahdollistaa uralla etenemisen (5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri mieltä)

Työurani on edennyt nopeaa ja olen nopeasti päässyt vahvaan asemaan työyhteisössäni. Samalla olen kokenut jo 2 burnoutia työurani aikana (sosiaalityön kokemusta yhteensä 4.5 vuotta) mikä ei herätä kovin suurta luottamusta ja toivoa tulevasta. Tunnen olevani muuten omalla alalla, mutta työssäjaksaminen suuren työmäärän ja henkisen kuormittavuuden vuoksi huolettaa aidosti."

Työyhteisön merkitys nostettiin esille useissa avovastauksissa. Vastaajista 65 % (2017: 75 %) samaa mieltä väitteestä "työyhteisöni tukee minua riittävästi". Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 68 % (2014: 76 %), kun taas sosiaalityön maistereista työyhteisön tuen arvioi saavansa vain 58 % (2014: 67 %).

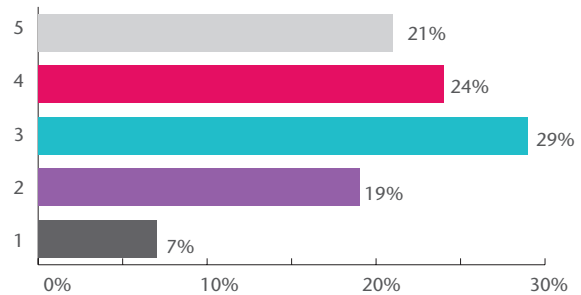
Vastanneista 39 % piti työsuhteensa jatkuvuutta epävarmana (2014: 51 %). Vaikka määräaikaiset työsuhteet ovat yleisiä sosiaalialalla, ovat näkymät työsuhteen jatkon tai uuden työpaikan löytymisen suhteen melko positiiviset. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 45 % (2014: 56 %) ja sosiaalityön maistereista 27 % (2014: 33 %).

5.10 Työtehtävien vaativuustaso vastaa koulutusta

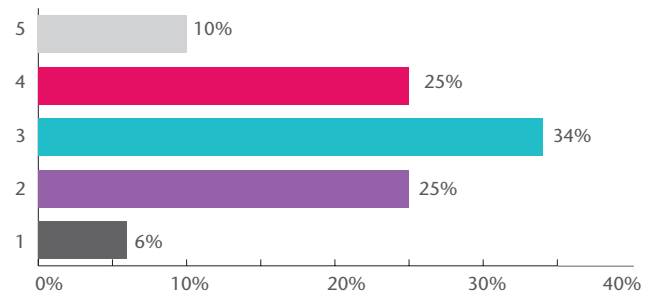
Tutkintojen sekä ammatti- ja tehtävänimikkeiden tarkastelu antaa tietoa vastavalmistuneiden laadullisesta sijoittumisesta. Tämän lisäksi haluttiin tietää, miten vastaajat itse kokivat koulutuksen ja tehtävien vastaavuuden.

Vuonna 2017 Urapolkuselvitykseen vastanneista 74 % oli sitä mieltä, että työn vaativuus vastaa koulutusta (2014: 72 %). Alhaisemman vaativuustason tehtävissä koki työskentelevänsä 17 % vastaajista (2014: 13 %) ja puolestaan koulutustaan vaativammissa tehtävissä työskenteli oman kokemuksensa mukaan 5 % (2014: 9 %).

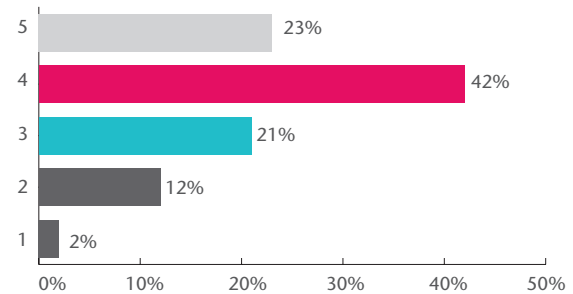
Kuvio 29. Arvio työstä: Työtä on liikaa
(5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri mieltä)

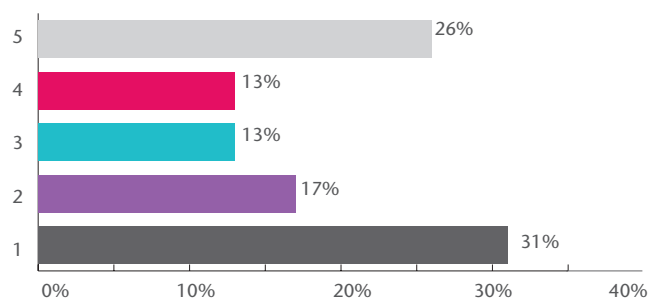
Kuvio 30. Arvio työstä: Työ on henkisesti liian kuormittavaa
(5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri mieltä)

Kuvio 31. Arvio työstä: Työyhteisö tukee riittävästi
(5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri mieltä)

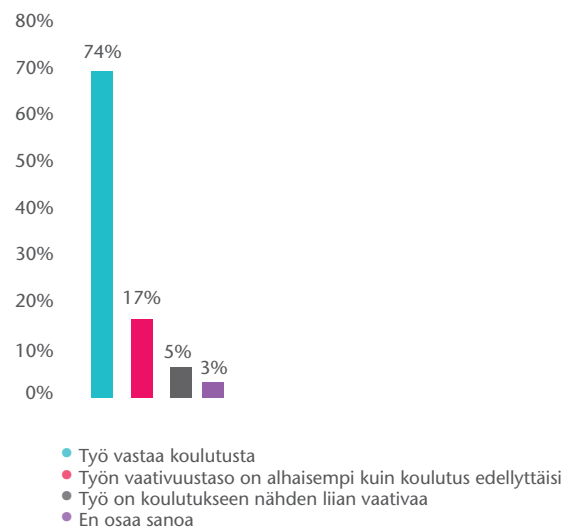
Kuvio 32. Arvio työstä: Työsuhteen jatkuvuus on epävarmaa
(5=täysin samaa mieltä, 1=täysin eri mieltä)

Sosionomeista (AMK) 77 % (2014: 72 %) koki, että työn vaativuustaso vastaa saatua koulutusta. 15 % (2014: 12 %) mielestä työn vaativuustaso oli alhaisempi ja 5 % (2014: 9 %) koki tekevänsä koulutukseensa nähden liian vaativaa työtä. Sosionomi YAMK -tutkinnon suorittaneista (n=27) 48 % koki työskentelevänsä vaativuustasoltaan sopivissa työtehtävissä, 52 % puolestaan tehtävissä, joiden vaativuustaso on alhaisempi kuin koulutus edellyttäisi.

Sosiaalityön maistereista 82 % ilmoitti tekevänsä työtä, jonka vaativuus vastaa saatua koulutusta (2014: 74 %). 8 % koki työnsä liian helpoksi (2014: 16 %), liian vaativaa työtä koulutukseen nähden teki 6 % vastanneista sosiaalityön maistereista (2014: 7 %).

Kuvio 33. Työn vaativuus suhteessa koulutukseen

5.11 Vastavalmistuneiden palkat

Sosionomin (AMK) tutkinnon suorittaneiden keskiansio oli 2313 euroa (2014: 2295 euroa), mediaani 2308 euroa (2014: 2287 euroa). Sosionomi ylempi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden keskiansio oli 2766 euroa (2014: 2516 euroa), mediaani 2731 euroa (2014: 2456 euroa). Lastensuojelulaitosten ohjaajien keskiansio oli 2410 euroa (2014: 2376 euroa), mediaani 2300 euroa (2014: 2309 euroa). Sosiaaliohjaajien keskiansio oli 2367 (2014: 2326 euroa), mediaani 2389 euroa (2014: 2333 euroa).

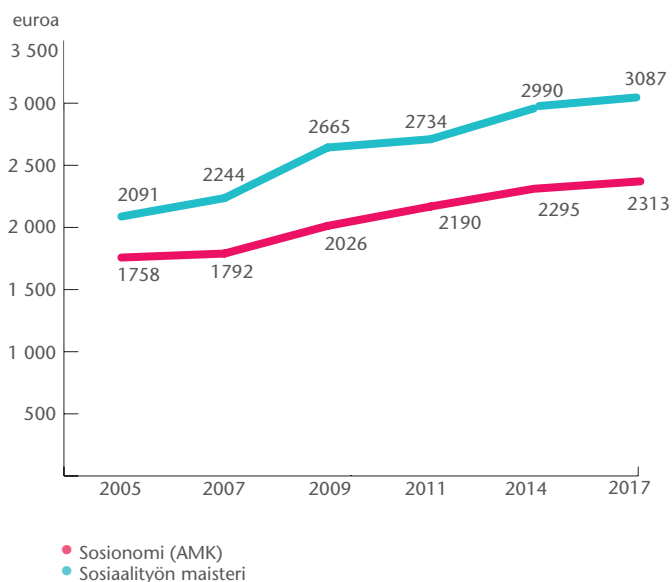
Asumispalvelun / asumisyksikön ohjaajien keskiansio oli 2011 euroa (2014: 2289 euroa), mediaani 2108 euroa (2014: 2167 euroa). Lastentarhanopettajien keskiansio oli 2271 euroa (2014: 2255 euroa), mediaani 2304 euroa (2014: 2292 euroa).

Vuonna 2017 sosiaalityön maisteritutkinnon suorittaneiden keskiansio oli 3087 euroa (2014: 2990 euroa), mediaani 3039 euroa (2014: 2931 euroa). Sosiaalityöntekijänä työskentelevien keskiansio oli 3100 euroa (2014: 3026 euroa), mediaani 3066 euroa (2014: 2978 euroa).

Korkeakoulututkintoa edellyttävissä sosiaalialan tehtävissä tehtävävaatimukset ja palkkaus ovat edelleen ristiriidassa. Keskipalkka jää alle suomalaisen keskipalkan, vuonna 2017 noin 3390 euroa kuukaudessa (kokonaisansio). Palkkauksen kautta arvioidaan myös alan arvostusta.

Vastaajilta kysyttiin, esittivätkö he palkkatoi-veensa työnhaun yhteydessä. 89 % ilmoitti, ettei avoimen työpaikan ilmoituksessa pyydetty palkkatointetta eivätkä he sellaista työnhaun yhteydessä esittäneet. 3 % ilmoitti palkkatointeensa, vaikka sitä ei erikseen pyydetty, 5 % esitti palkkatointeensa, kun sitä työnhakuilmoituksessa pyydettiin, ja 1 % kertoi, ettei esittänyt palkkatointettaan, vaikka sellainen oli ilmoituksessa pyydetty.

Kuvio 34. Keskipalkat, brutto

6 Tulevaisuuden suunnitelmia

6.1 Useat syyt vaikuttavat työpaikan vaihtoon

Vastaajista 55 % (2014: 53 %) kertoi harkitsevansa työpaikan vaihtoa ja 31 % (2014: 34 %) suunnitteli pysyvänsä senhetkisessä työpaikassaan. Syitä työpaikan vaihtamiselle löytyi paljon. Halu löytää uusia haasteita työuralleen oli yksi merkittävimmistä tekijöistä uuden työpaikan etsimiselle. Heikko johtaminen työpaikalla aiheutti myös halua vaihtaa työpaikkaa. Monessa vastauksessa tuotiin esiin työn kuormittavuus sekä heikko palkkaus. Lisäksi toive vakituisesta työsuhteesta tai toive koulutusta vastaavasta työstä saivat vastaajat harkitsemaan työpaikan vaihtoa.

Sosionomeista (AMK) 53 % (2014: 50 %) ilmoitti harkitsevansa työpaikan vaihtoa, 33 % (2014: 35 %) ei harkinnut työpaikan vaihtoa ja 14 % (2014: 15 %) ei osannut sanoa. Sosiaalityön maistereista 52 % (2014: 68 %) piti työpaikan vaihtomahdollisuutta todennäköisenä. Heistä 37 % (2014: 26 %) ei harkinnut työpaikan vaihtoa ja 7 % (2014: 6 %) ei osannut sanoa.

Lastentarhanopettajina työskentelevistä sosionomeista (AMK) 47 % (2014: 47 %) harkitsi työpaikan vaihtoa, 33 % (2014: 42 %) haluaa pysyä työtehtävissään ja 19 % (2014: 11 %) ei osannut sanoa.

Työuran alussa moni haluaa katsella alaa ja ovat avoimia tulevaisuuden suhteen. Kyselyyn vastanneista vastavalmistuneista 17 % (2014: 15 %) harkitsi työpaikan vaihtoa kokonaan toiselle alalle. Vastaajista 70 % (2014: 74 %) ilmoitti, että ei harkitse toista alaa. Vastaajista 13 % (2014: 11 %) ei osannut sanoa aikeistaan alanvaihtoa kohtaan.

Sosionomeista (AMK) 74 % (2014: 74 %) ei harkinnut alan vaihtoa, 14 % (2014: 14 %) harkitsi siirtymistä kokonaan toiselle alalle ja 12 % (2014: 12 %) ei osannut sanoa. Sosiaalityön maistereista 14 % (2014: 15 %) harkitsi alan vaihtoa, 74 % (2014: 76 %) aikoi pysyä samalla alalla ja 12 % (2014: 9 %) ei osannut sanoa.

Suunnitelmat kokonaan toiselle alalle siirtymisen suhteen johtuivat pääasiassa heikosta palkkauksesta suhteessa henkisesti kuormittavaan työhön. Vastaajat kokivat, että saisivat toisella koulutuksella stressittömämmän työn ja paremman palkan.

6.2 Sosiaaliala mahdollistaa monipuoliset urasuunnitelmat

Selvityksessä kysyttiin vastaajilta heidän tulevaisuuden urasuunnitelmistaan ja pyydettiin kertomaan, millaisissa työtehtävissä he näkevät itsensä viiden vuoden kuluttua. Erottelemalla vastaajat ammattiryhmittäin voidaan päätellä millä aloilla halutaan pysyä samoissa työtehtävissä ja mistä tehtävistä toivotaan löytyvän urakehitysmahdollisuuksia.

Asumispalvelun / asumisyksikön ohjaajat näkivät itsensä viiden vuoden kuluttua työskentelevän pääsääntöisesti sosiaalialan ohjaajan tehtävissä. Osa toivoi työskentelevänsä esimiestehtävissä, tai muuten haastavammissa tehtävissä. Lastentarhanopettajista selvä enemmistö näki itsensä viiden vuoden kuluttua edelleen lastentarhanopettajan tehtävissä. Muutamasta vastaajista näkivät itsensä työskentelemässä päiväkodin johtajana, ja osa vastaajista arveli tekevänsä sosiaaliohjaajan, perhetyöntekijän tai sosiaalityöntekijän työtä. Sosiaaliohjaaja-nimikkeellä työskentelevistä monet näkivät itsensä viiden vuoden kuluttua työskentelemässä edelleen samalla nimikkeellä, osa mahdollisesti eri asiakasryhmän parissa ja hieman haastavammissa tehtävissä. Moni vastaaja toi myös esiin toiveensa jatkokouluttautumisesta sosiaalityöntekijäksi ja työstä sosiaalityöntekijänä. Muutamissa vastauksissa nostettiin esiin projektityö sekä esimiestyö. Lastensuojelulaitoksissa työskentelevät ohjaajat näkivät itsensä viiden vuoden kuluttua pääsääntöisesti työskentelemässä edelleen lastensuojelun parissa. Osa vastaajista toivoi tulevaisuuden tuovan haasteellisempia työtehtäviä ja mahdollisesti esimiesaseman. Myös lastensuojelulaitosten ohjaajien vastauksista löytyi jonkin verran vastauksia, joissa toivottiin sosiaalityön pätevyyttä tai YAMK-tutkinnon suorittamista. Vain muutama vastaaja mainitsi yrittäjänä toimimisen mahdollisena tulevaisuudennäkymänä.

Sosiaalityöntekijä-nimikkeellä työskentelevistä suurin osa arveli työskentelevänsä viiden vuoden kuluttua edelleen sosiaalityöntekijän tehtävissä. Monessa vastauksessa nostettiin esiin myös esimies-/kehittämistehtävissä toimiminen. Moni vastaaja toivoi olevansa viiden vuoden kuluttua vakituksessa virkasuhteessa.

Vastaajilta tiedusteltiin myös toimenpiteitä, joiden avulla he voisivat saavuttaa nämä viiden vuoden päähen sijoittuvat toiveensa työtehtäviensä suhteen. Useissa vastauksissa nousseita toimenpiteitä olivat aktiivinen työnhaku sekä kouluttautuminen. Kouluttautumisen suhteen nostettiin esiin sekä tutkintoon johtavat koulutukset, että lyhyemmät ammatilliset koulutukset. Laajan työkokemuksen kerryttäminen nähtiin myös yhtenä tekijänä, joka auttaisi saavuttamaan viiden vuoden päähen suuntaavat tavoitteet. Lisäksi vastaajat korostivat oman, nykyisen työnsä hyvin tekemistä tärkeänä tekijänä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vastaajilta kysyttiin myös, millaista tukea työnantajalta toivotaan uratavoitteiden saavuttamiseen. Suurin osa vastaajista toivoi, että työnantaja mahdollistaisi työntekijän koulutuksiin osallistumisen niin, että koulutuksissa voisi käydä riittävän usein työnantajan kustantamana ja työajalla.

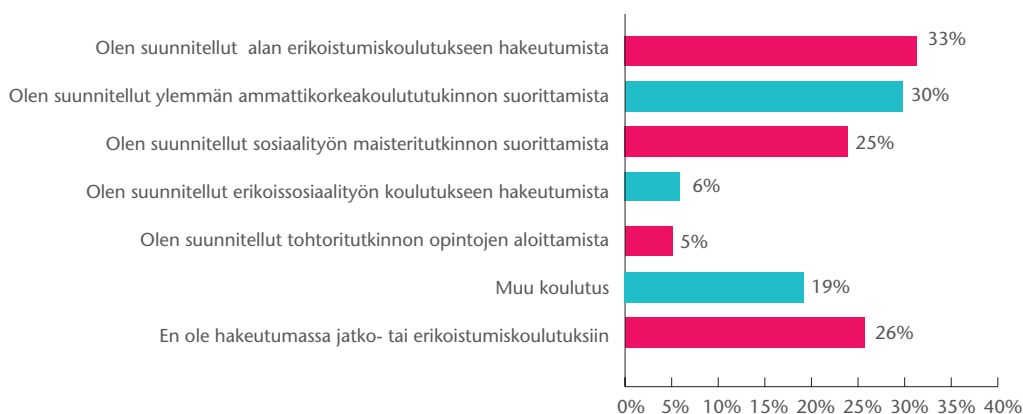
Lisäksi työnantajalta toivottiin joustavuutta sekä kannustusta uratoiveiden suhteen. Vastaajat toivovat, että halu kehittyä edetä urallaan nähtäisiin työpaikalla positiivisena asiana.

6.3 Jatko-opinnoilla haetaan osaamisen syventämistä

Kiinnostus jatko-opintoihin oli yleistä. Vastavalmistuneista 74 % (2014: 68 %) kertoi suunnittelevansa joitakin jatko-opintoja. Sosionomeista (AMK) 39 % (2014: 43 %) suunnitteli hakeutuvansa opiskelemaan ylemppää AMK-tutkintoa. Alan erikoistumisopintoihin aikoi hakea 38 % (2014: 37 %), sosiaalityön maisteriopinnoista oli kiinnostunut 31 % (2014: 26 %). Vain 23 % vastanneista sosionomeista (AMK) ilmoitti, ettei ole hakeutumassa jatko- tai erikoistumiskoulutuksiin.

Sosiaalityön maistereista 28 % oli suunnitellut hakeutumista erikoissosiaalityön koulutukseen ja 21 % (2014: 13 %) hakeutumista tohtoritutkinnon opintoihin. 18 % (2014: 42 %) vastaajista ilmoitti suunnittelevansa hakeutumista alan erikoistumisopintoihin. Vastanneista 40 % sosiaalityön maistereista ei suunnitellut hakeutuvansa jatko- tai erikoistumiskoulutuksiin.

Kuvio 35. Jatko-opintojen suorittaminen

7 Kokemukset koulutuksesta ja sen laadusta

7.1. Tyytyväisyys suoritettuun tutkintoon

Suurin osa vastaajista on tyytyväisiä suorittamaansa tutkintoon ja alavalintaan. Sosionomeista (AMK) 56 % (2014: 51 %) ja sosiaalityön maistereista 54 % (2014: 43 %) suorittaisi tutkintonsa sellaisenaan, mikäli aloittaisi opintonsa nykyisellä työkokemuksella.

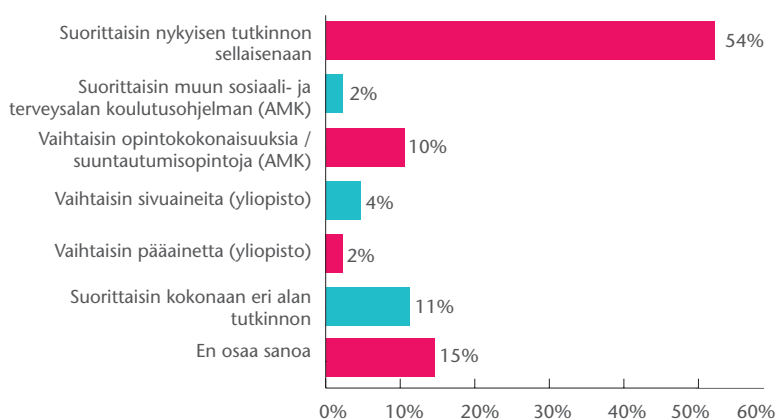
Sosionomeista (AMK) 13 % (2014: 16 %) olisi vaihtanut opintokokonaisuuksia. Jokin muu sosiaali- ja terveysalan koulutus olisi kiinnostanut 3 %:a (2014: 5 %) vastaajista. Kokonaan eri alan tutkinnon olisi suorittanut 10 % (2014: 11 %) vastanneista sosionomeista (AMK).

Sosiaalityön maistereista 8 % (2014: 7 %) olisi vaihtanut pääainetta. Sivuaineita olisi vaihtanut 25 % (2014: 23 %). Kokonaan eri alan tutkinnon olisi valinnut 5 % (2014: 12 %) vastavalmistuneista sosiaalityön maistereista.

Sosionomi ylempi (AMK) -tutkinnon suorittaneet näkivät työtehtävien olevan viiden vuoden kuluttua pääsääntöisesti kehittämis- ja johtotehtäviä. Myös projektityö nostettiin monessa vastauksessa esiin. Työtehtävien muuttumiseen aiottiin vaikuttaa työn hyvin tekemisellä, uuden työn hakemisella, lisäopinnoilla sekä itsensä kehittämisellä ammatillisesti.

Sosionomi (YAMK) -tutkinnon suorittaneista 54 % (2014: 60 %) koki, että työnantaja ei ole tunnistanut koulutuksen tuomaa osaamista. Yksi vastauksista noussut syy oli se, ettei tutkintoa ja sen sisältöä tunneta riittävän hyvin. Osa vastaajista nosti esiin sen, että tehtävä ei ole vaatinut YAMK-tutkintoa. YAMK-tutkinnon suorittaminen oli vaikuttanut työtehtäviin vain 45 % vastaajista. Valmistuminen näkyi osalla vastaajista palkankorotuksena tai haastavampina työtehtävinä, esimerkiksi esimiestehtäviin siirtymisenä. Osa vastaajista kertoi vaihtaneensa työpaikkaa ylenemismahdollisuuksien vuoksi tai siksi, ettei vanhassa työpaikassa tunnistettu YAMK-tutkinnon tuottamaa osaamista.

Kuvio 36. Koulutusalan valinta tutkinnon suorittamisen jälkeen

7.2. Kokemukset koulutuksen laadusta

Urapolkuselvityksessä kysyttiin vastaajilta kokemuksia saadusta koulutuksesta. Kiinnostusta on herättänyt erityisesti kokemukset verkko-opinnoista, jotka yleistyvät myös sosiaalialan opinnoissa.

Kaikista vastanneista 79 % (2014: 89 %) piti opintoja mielenkiintoisina, ja 66 % (2014: 77 %) vastaajista piti opiskelua innostavana. Sosiaalityön maistereiden ja sosionomien (AMK) kokemukset opiskelun innostavuuden osilta olivat yhteneväiset, mielenkiintoiseksi opintonsa koki 76 % sosionomeista ja 83 % sosiaalityön maistereista. Vastanneista 59 % oli samaa mieltä väitteestä "tunsin olevani osa opiskelijayhteisöä". Sosionomeilla (AMK) tunne opiskelijayhteisöön kuulumisesta oli vahvempaa, kuin sosiaalityön maistereilla. Sosionomeista (AMK) 63 % (2014: 72 %) tunsivat olevansa osa opiskelijayhteisöä, sosiaalityön maistereista vastaavan luvun ollessa vain 32 % (50 %).

Vastaajat pitivät saamaansa opetusta melko hyvänä ja laadukkaana eron ollessa selkeä sosionomien (AMK) ja sosiaalityön maistereiden välillä. Sosionomeista (AMK) 49 % (2014: 66 %) oli samaa mieltä väitteestä "Koen saaneeni hyvää ja laadukasta opetusta", sosiaalityön maistereilla luku oli 66 % (2014: 79 %). Yhteistyötä opettajien kanssa piti sujuvana sosiaalityön maistereista 85 % (2014: 81 %) ja sosionomeista (AMK) 77 % (2014: 69 %).

Selvityksessä kävi ilmi, että luento-opetuksen ja kirjatenttien lisäksi sekä yliopistoilla että ammattikorkeakouluilla on käytössä laajalti muitakin opetusmenetelmiä. Näiden kahden perinteiseksi mielletyn muodon rinnalla ovat luento- ja oppimispäiväkirjat sekä kirjalliset ryhmätyöt (painottuen hieman enemmän AMK-sektorille). Myös sähköiset tentit sekä verkkokurssit ovat käytössä, yliopistosektorilla hieman useammin. Projekt- ja hanketyöskentely painottuu selvästi AMK-sektorille – sosionomeista (AMK) 88 % mainitsi projekt- ja hanketyöskentelyn oppilaitoksessa käytettynä opetusmenetelmänä, kun taas sosiaalityön maistereista sen mainitsi vain 19 %. Molemmilla sektoreilla mainittiin opetusmenetelminä myös käytännön harjoittelujaksot sekä työpaikkavierailut.

Hyödyllisimpänä opetusmenetelmänä sekä sosionomit (AMK) että sosiaalityön maisterit nimesivät luento-opetuksen. Sosionomit (AMK) pitivät projekt- ja hanketyöskentelyä sekä kirjallisia ryhmätöitä hyödyllisinä oman oppimisen kannalta, kun taas sosiaalityön maisterit kokivat hyötyvänsä enemmän verkkokursseista ja luento- ja oppimispäiväkirjoista. 41 % (2014: 56 %) vastaajista koki, että eri opetusmenetelmiä käytettiin opetuksessa mielekkäästi, sosionomit (AMK) olivat väitteen kanssa 49 % samaa mieltä, kun taas sosiaalityön maisterit vain 36 %.

Kaikista vastanneista 85 % (2014: 80 %) oli suorittanut joitain opintoja verkkototeutuksina. Hieman yleisempää verkko-opiskelu on sosiaalityön

maistereilla (93 % vastanneista) kuin sosionomeilla (AMK) (86 % vastanneista). Vastaajat kokivat, että itsenäistä opiskelua opintoihin kuului paljon, mutta verkko-opintojen osuus itsenäisestä opiskelusta ei ollut suuri. Vastanneista 44 % piti verkko-opintoja mielekkäinä. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 37 %, sosiaalityön maistereista 66 %. Verkko-opintojen kunnollinen suunnittelu ja tarkoituksenmukainen toteutus vaikuttavat siihen, miten mielekkäiksi ja hyödyllisiksi verkossa suoritettavat opinnot koetaan. Sosiaalityön maistereista 54 % ja sosionomeista (AMK) 31 % olivat sitä mieltä, että verkko-opinnot olivat hyvin suunniteltuja ja toteutettuja.

Verkko-opintojen parhaana puolena koettiin opiskelun joustavuus. Opintoja pystyi suorittamaan omaan tahtiin, ajasta ja paikasta riippumatta. Joustavuus helpottaa esimerkiksi opiskelun ja työn tai perheen yhteensovittamista. Verkko-opintojen huonoista puolista vastauksissa toistui useimmin vuorovaikutuksen puuttuminen. Monet vastaajat kokivat oppivansa keskusteluista muiden opiskelijoiden kanssa, ja verkko-opinnoissa tämä jäi suurelta osin puuttumaan. Myös tekniset ongelmat tuovat omat haasteensa verkossa tapahtuvaan opetukseen ja oppimiseen. Vastauksista kävi ilmi, että verkko-opinnoilla on paikkansa myös sosiaalialan korkeakouluopetuksessa, mutta opetuksen laatu vaihtelee laajasti. Verkko-opintojen saaminen mielekkäiksi ja tarkoituksenmukaisiksi olisi tärkeää, jotta opiskelijat kokisivat saavansa hyvää ja laadukasta opetusta myös verkko-opintojen osalta.

8 Yhteenveto ja johtopäätöksiä

Työtilanne sosiaalialalla on edelleen hyvä, ja alan laaja kenttä tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työuralle. Iso osa vastavalmistuneista oli tehnyt alan töitä jo opiskeluaikana, jolla puolestaan on positiivinen vaikutus valmistumisen jälkeiseen laadulliseen työllistymiseen. Vastaajista 61 % oli saanut työpaikan ennen valmistumistaan. Työttömyysaste sosiaalialalla vastavalmistuneiden keskuudessa on matala: puoli vuotta valmistumisen jälkeen työttömänä oli ainoastaan 3 %. Sosiaalialalla työllistytään nopeasti, ja työpaikkojen vaihtuminen on vilkasta.

Nopeasta työllistymisestä huolimatta työttömyysjaksot ovat sosiaalialan vastavalmistuneilla yleisiä. Yksi lyhyitä työttömyysjaksoja selittävä tekijä on määräaikaisten työsuhteiden yleisyys. Vastavalmistuneista 40 % oli ollut työttömänä jossain vaiheessa työuraansa, mutta työttömyysjaksot olivat pituudeltaan yleensä alle kolme kuukautta.

Vastavalmistuneet työllistyvät useimmiten edelleen kuntasektorille, jolla työskenteli 64 % vastanneista. Yksityinen sektori on kuitenkin vuoteen 2014 hieman noussut, ja nähtäväksi jää, miten sote-uudistus tulee vaikuttamaan yksityisen sektorin kokoon.

Määräaikaiset työsuhteet ovat edelleen yleisiä sosiaalialalla. Selvitykseen vastanneista vastavalmistuneista sosiaalialan ammattilaisista 48 % työskentelee määräaikaisessa työ- tai virkasuhteessa, luvun ollessa neljä prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2014. Määräaikaisten työsuhteiden osuus on suurempi sosionomeilla (AMK) (58 %) kuin sosiaalityön maistereilla (25 %). Vaikka määräaikaiset työsuhteet vaikeuttavat monien mielestä elämän suunnittelemista ja aiheuttavat epävarmuutta, nähtiin niissä myös hyviä puolia. Määräaikaisten työ- tai virkasuhteiden koettiin mahdollistavan eri tavalla sosiaalialan laajaan kenttään tutustumisen.

Vaikka vastaajat kokivat sosiaalialan työn tärkeäksi ja merkitykselliseksi, koettiin työstä saatava arvostus heikoksi. Yksi merkittävä tekijä arvostuksen puutteen tuntemiselle on sosiaalialan palkkaus, joka on muihin korkeakoulutettuihin verrattuna heikko. Palkkauksen ollessa matala moni kokee, että työtä ei arvosteta, jonka jälkeen omaa työtään on vaikea itse arvostaa niin paljon, että lähtisi vaatimaan korkeampaa palkkaa. Tämä on ikävä kierre, joka olisi syytä saada katkaistua. Vaativasta ja kuormittavasta työstä tulisi saada asianmukainen korvaus.

Pitkät koulutuspolut ovat sosiaalialalla yleisiä. Vastanneista 49 %:lla oli jokin ammatillinen tai korkeakoulututkinto ennen nykyistä tutkintoa. Sosiaalityön maistereista 26 %:lla oli suoritettuna myös sosionomin (AMK) tutkinto. Halua kouluttautua ja kehittyä alan ammattilaisilta löytyy, mutta opintopolut ovat usein hankalia, jolloin osaavien ja motivoituneiden henkilöiden siirtyminen työelämään viivästyy.

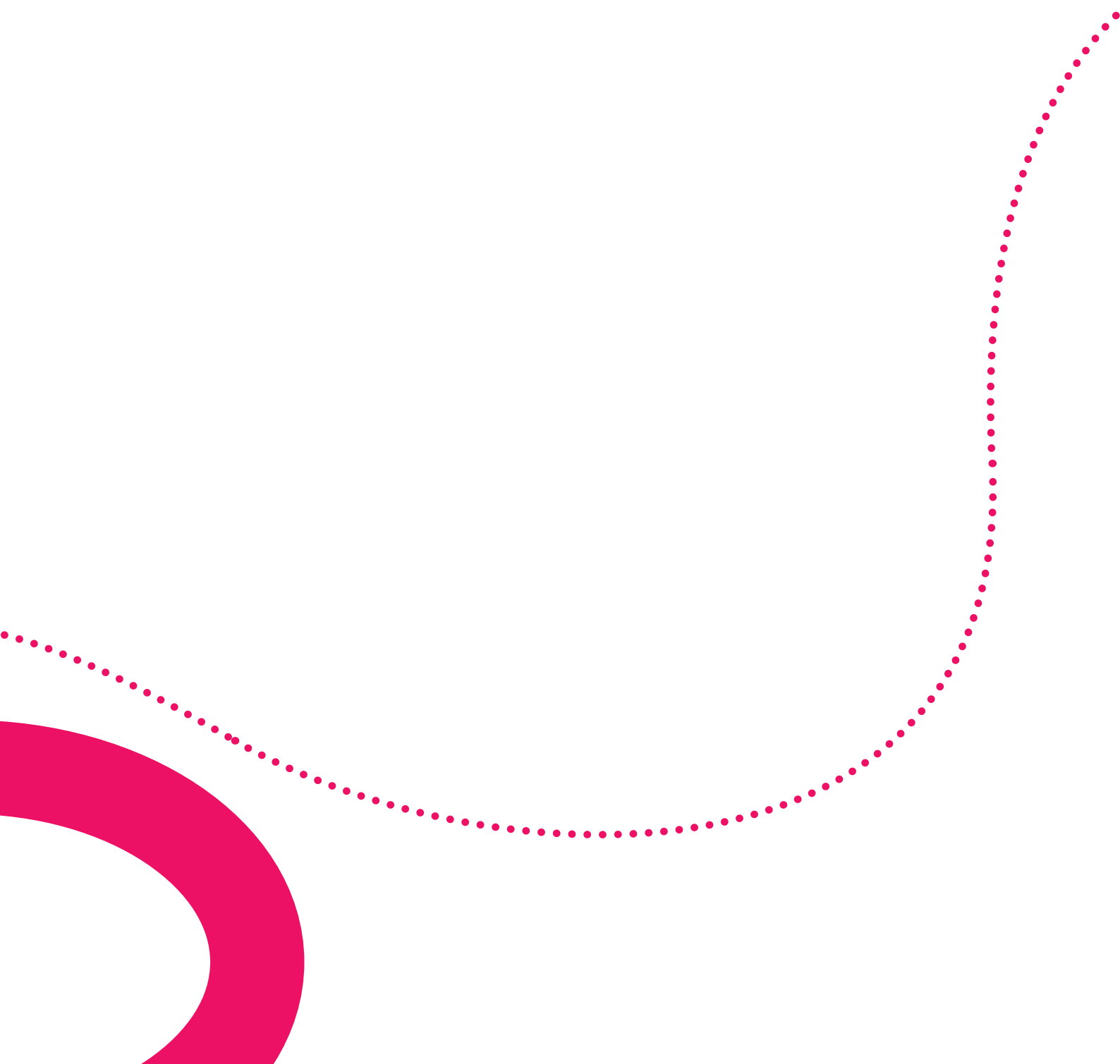
Kyselyssä selvitettiin myös vastavalmistuneiden ajatuksia tulevaisuuden uran ja tavoitteiden suhteen. Suuri osa vastaajista näki itsensä viiden vuoden kuluttua samantyyppisissä tehtävissä kuin vastaushetkellä, mutta myös etenemismahdollisuuksia toivottiin. Osa vastaajista kuitenkin koki, ettei urakehitys ollut mahdollista senhetkisessä työpaikassa. Työssä viihtymisen, siihen sitoutumisen ja työn palkitsevuuden näkökulmasta on huolestuttavaa, ettei työntekijä koe itsensä kehittämisen ja kokemuksella olevan vaikutusta työtehtävien muuttumiseen.

Vastaajat kokivat saaneensa melko hyvää ja laadukasta opetusta opintojensa aikana. Tämä on ehdottomasti asia, johon tulisi kiinnittää huomiota – väitteen "koen saaneeni hyvää ja laadukasta opetusta" kanssa samaa mieltä oli vain 49 % sosionomeista (AMK), sosiaalityön maistereista 66 % oli väitteen kanssa samaa mieltä. Kiinnostus opiskelua kohtaan säilyi tutkinnon suorittamisen jälkeen, ja monet vastaajat harkitsivat jatko-opintojen suorittamista. Jatko-opinnoilla pyrittiin saavuttamaan uratavoitteita ja työnantajalta toivottiin joustavuutta ja resursseja kouluttautumiseen.

Urapolkuselvitys antaa sosiaalialan työtilanteesta myönteisen kuvan. Tilanne on pysynyt melko samanlaisena vuoteen 2014 verrattuna. Vastauksista käy ilmi, että vastavalmistuneet pitävät työtään mielenkiintoisena ja tärkeänä, mutta arvostuksen kokemus työstä jää puuttumaan. Tämä on tilanne, joka tulisi ottaa vakavasti, jotta sosiaaliala ei menetä osaavaa ja alasta kiinnostunutta työvoimaa toisille aloille.

Lähteet:

Akavaaka, kevät 2017. Punnittua tietoa akavalaisista. https://www.akava.fi/tyoelama/akavalaiset_tyoelamassa/akavaaka-tilastokooste_antaa_punnittua_tietoa_akavalaisista

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
Ratamestarinkatu 11
00520 Helsinki
vaihde 09 3158 6000
www.talentia.fi